

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สัญญา เคนทรภักดิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม 2561
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สัญญา เคนทรภักดิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม 2561
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE TO ADMINISTRATION OF VOCATIONAL COLLEGE ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION, KHON KHEAN VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

SUNYA KENTORAPAKD

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE MASTER OF EDUCATION DEPARTMENT
OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
JANUARY 2018
(COPYLIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ในการให้คำแนะนำปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์

ทั้งนี้ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการการบริหารการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสเข้ามาศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ พระครูสุธีวรสาร, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา พระฟูตระกูล พุทธรกฺขิโต, ดร. ขอบพระคุณ ดร.จำปี โยธานินทร์ และนางมลิวัลย์ อินทมาตย์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการทำสารนิพนธ์ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ได้เมตตากรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไข และเพิ่มเติมข้อมูลทำให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโทร สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณครูผู้สอนในวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ อันเป็นที่เคารพรักยิ่งของผู้วิจัยซึ่งวางรากฐานการศึกษาที่ดี และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่พึงเกิดมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันประเสริฐของพระรัตนตรัย ขออานิสงส์นั้นจงเป็นพลวปัจจัยเกื้อหนุนบิดามาดา ปู่ย่า ตามยาย ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณท่านอื่นๆ ซึ่งมิอาจนำมากล่าวไว้ได้หมด ณ ที่นี้

สัญญา เคนทรภักดิ์

5821150532013 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)
คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล / การบริหารการศึกษา

สัญญา เคนทรภักดิ์ : การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น (AN APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE TO ADMINISTRATION OF VOCATIONAL COLLEGE ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION, KHON KHEAN VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION)
ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : พระครูสุธีวรสาร, ดร., 134 หน้า. ปี พ.ศ. 2561

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมรวมคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธี Item-total Correlation มีค่าระหว่าง 0.20 – 0.62 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.817 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-way Anova) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3) ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ควรมีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์แก่บุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาติดตามตรวจสอบแผนงาน

โครงการต่างๆ และควรจัดทำสรุปข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

5821150532013 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
KEYWORD : GOOD GOVERNANCE / EDUCATIONAL ADMINISTRATION

SUNYA KENTORAPAKD : AN APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE TO ADMINISTRATION OF VOCATIONAL COLLEGE ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION, KHON KHEAN VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION. ADVISOR : PHRAKROOSUTHEEVORASARN, Ph.D. 134 PAGE, YEAR 2018

The objectives of this thematic paper ware : 1) To study the Good governance of College Administrators 2) to compare the implementation Good Governance of College Administrators 3) to study suggestions on the implementation Good Governance of College Administrators for Under the Office of Vocational Education Commission, Khonkhean Vocational Education Commission. The samples ware 166 teachers. The research instrument to collect data was the five-rating scale questionnaire containing 30 items of question; The index of objective congruence is between 0.67 – 1.00. The power of item-total correlation was 0.20 - 0.62. The reliability of the questionnaire was 0.817. The statistics used for the analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-way Anova) were analyzed with the computer program.

The findings of this research were found as follows :

1) The use of good governance in management of the college administrators were at the high level. When considering each aspect, it was found that the highest level was 3 aspects and high level was 3 aspects. Sort the highest average to lowest as follow The Rule of Law Principle, Participation Principle, Responsibilities Principle, Moral Principle, Transparency Principle, and Principle of Value.

2) Comparison resulte. Teachers with different gender, age and work experience Opinions on the use of Good Governance in the management of college administrators. The overall and individual aspects were not different.

3) Teachers have provided feedback on the use of good governance practices. The following should be provided by the administrators of the College of Vocational Education. The opportunity for the teachers and students to monitor the project plans and should be made accurate information to the truth to be published to the relevant people.

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		**ช**
สารบัญ		**ฌ**
สารบัญตาราง		**ฎ**
สารบัญภาพ		**ด**
บทที่		
1	**บทนำ**	**1**
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	**1**
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
	1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
	1.6 ขอบเขตของการวิจัย	4
	1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	**เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	**7**
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล	7
	2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	26
	2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา	32
	2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	35
	2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	**49**
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
	3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	49
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
	3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	51
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	53
	3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	**การวิเคราะห์ข้อมูล**	55
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5	**สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ**	87
	5.1 สรุปผลการวิจัย	87
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย	91
	5.3 ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม		**104**
ภาคผนวก		**108**
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	109
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	111
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้	115
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	117
	ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้อง	119
	ภาคผนวก ฉ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น	123
	ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
ประวัติผู้วิจัย		**134**

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560	50
4.1	ความถี่และร้อยละของครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	56
4.2	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม	57
4.3	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม	58
4.4	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม	59
4.5	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส	60
4.6	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม	61
4.7	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ	62
4.8	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ	64
4.10	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ	65
4.11	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ	65
4.12	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ	66
4.13	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ	66
4.14	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ	67
4.15	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ	67
4.16	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ	68
4.17	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.18	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ	69
4.19	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ	69
4.20	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ	70
4.21	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ	70
4.22	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ	71
4.23	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามอายุ	71
4.24	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ	72
4.25	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม โดยจำแนกตามอายุ	72
4.26	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.27	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยจำแนกตามอายุ	73
4.28	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ	74
4.29	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยจำแนกตามอายุ	74
4.30	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ	75
4.31	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามอายุ	75
4.32	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ	76
4.33	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยจำแนกตามอายุ	76
4.34	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ	77
4.35	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยจำแนกตามอายุ	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.36	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ	78
4.37	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	78
4.38	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	79
4.39	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	79
4.40	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	80
4.41	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	80
4.42	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	81
4.43	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	81
4.44	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.45	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	82
4.46	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	83
4.47	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	83
4.48	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	84
4.49	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	84
4.50	การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	85

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1.1	สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย	3

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน และได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่ชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, หน้า 10) มีจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรมให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ มีทักษะวิชาชีพพื้นฐาน วิชาชีพเฉพาะทาง และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของวิชาชีพแต่ละสาขาวิชา สามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ นโยบายและแผนพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาจึงมุ่งเน้นในการผลิตบุคลากรระดับช่าง และได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551, หน้า 4) รวม 9 ประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาคหกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประเภทวิชาประมง และประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว(หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556, หน้า 7-8)

สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาและเป็นสถานศึกษาของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือ “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มารับบริการ รวมทั้งจะสามารถลดความขัดแย้งทั้งต่อผู้มารับบริการและบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบ

ผลสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทมารกที่สุด คือ ผู้บริหาร ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการจัดระบบบริหารทั้งในงานฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแผนงาและความร่วมมือ ฝ่ายบริหารทรัพยากร และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการบริหารที่จะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจสั่งการ ซึ่งเป็นเครื่องชี้หรือกำหนดทิศทางในการทำงานของบุคลากรในการทำงาน ดังนั้น การตัดสินใจใดๆ ย่อมมีผลกระทบต่อหน่วยงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือเกิดความล้มเหลวในหน่วยงานได้

การดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง จึงเป็นข้อมูลที่จำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน และจะเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการบริการจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อระบบการบริหารจัดการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

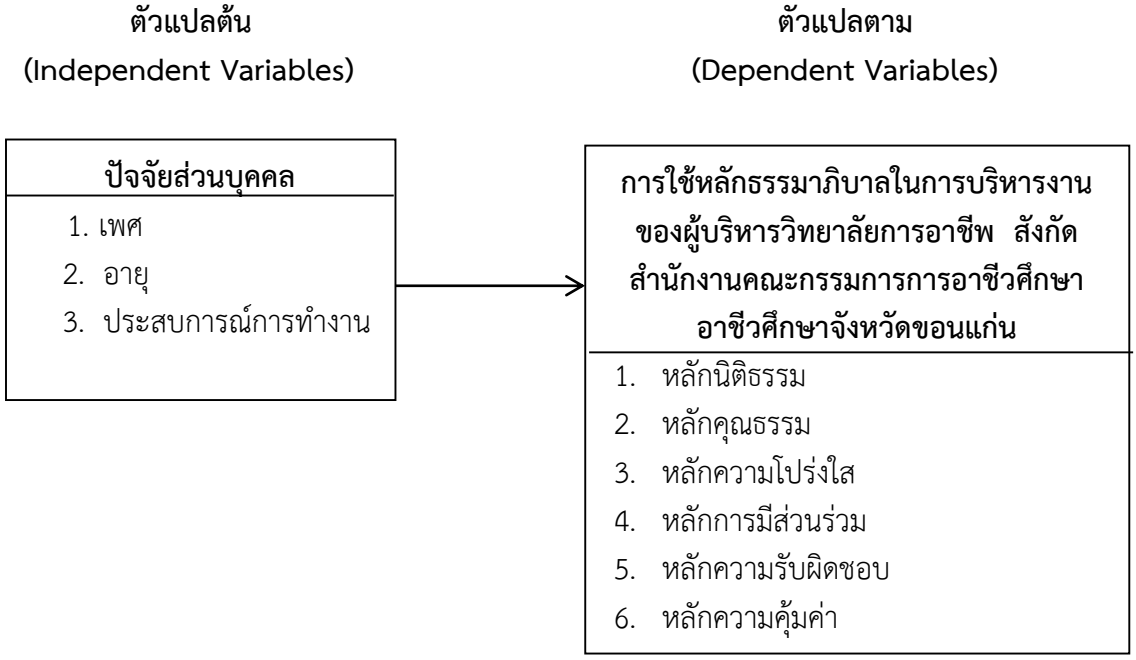
1.3.1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารแตกต่างกัน

1.3.2 ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารแตกต่างกัน

1.3.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (2542, หน้า 3-4) ที่สรุปหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบที่ 1.1

ภาพประกอบที่ 1.1 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบถึงผลการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.5.2 ได้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.5.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 292 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2560, หน้า 45)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 187) จากประชากรจำนวน 292 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 166 คน

1.6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา งานวิจัยนี้ทำการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ วิทยาลัยการอาชีพพล และวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานที่เป็นระบบ ระเบียบ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่โดยชอบธรรมที่ได้รับมอบหมายจากรัฐในการบริหารงานองค์กร เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีกลไกของรัฐเป็นแกนนำในการปฏิบัติ เพื่อนำสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่ประกอบด้วย 6 หลัก ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน หมายถึง ระดับการดำเนินการบริหารและจัดการการศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดหลักในการบริหารงาน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยนำกฎระเบียบต่างๆ เช่น การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบสถานศึกษา ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

หลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยการยึดมั่นในสิ่งถูกต้องดีงาม โดยผู้บริหารสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยติดตัว

หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกในการทำงานของฝ่ายให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ เสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษา ไม่ว่าด้วยการแจ้งความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า กล่าวคือ ดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ดีในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์

วิทยาลัยการอาชีพ หมายถึง สถานศึกษาอาชีวศึกษา ประเภทวิทยาลัยการอาชีพที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดขอนแก่น มีทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ วิทยาลัยการอาชีพพล วิทยาลัยการอาชีพกระนวน

อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น หมายถึง สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเป็นสถานศึกษาของรัฐบาล ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวดขอนแก่น

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มี 3 ประเภท ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการครู และครูพิเศษสอน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ ได้แก่ 1) อายุ 20–34 ปี 2) อายุ 35–44 ปี และ 3) อายุ 45 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่การสอนของครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น นับตั้งแต่เริ่มทำการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยแบ่งประสบการณ์การทำงานออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1) ต่ำกว่า 10 ปี 2) ระหว่าง 10–20 ปี และ 3) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 1) สรุปความหมายของ “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ไว้ว่า เป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในระดับสากลว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ เมื่อปี ค.ศ. 1989 พบว่า ได้มีการนำคำว่า good Governance มาใช้โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) เรื่อง “Sub-Sahara Africa from Crisis to Sustainable Growth” กล่าวถึง ความสำคัญของการมี Governance และการฟื้นฟูเศรษฐกิจ รวมถึงอธิบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีหรือธรรมาภิบาลว่า “เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ การบริหารกิจการภาครัฐ ภาระรับผิดชอบ กรอบตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาความโปร่งใน และข้อมูลข่าวสาร” ต่อมา กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ทำการศึกษาและวิเคราะห์การให้ประเทศต่างๆ กู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ คือ การที่ประเทศนั้นมี good Governance ต่อจากนั้นแนวคิดเกี่ยวกับ Governance ได้รับการถ่ายทอดผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programs : UNDP) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) เป็นต้น

สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์ (2549, หน้า 5) สรุปไว้ว่าการใช้หลักธรรมาภิบาล (The practice of good Governance) เป็นการกระทำหรือวิธีปฏิบัติในการปกครองหรือบริหารจัดการที่ดี ดังเช่น การใช้หลักธรรมาภิบาลในภาครัฐ คือกระบวนการจัดโครงสร้างระบบการบริหารงาน ขั้นตอน

กระบวนการทำงาน มารฐานการบริหารภาครัฐ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะของผู้ที่เกี่ยวข้องสำคัญๆ ในการบริหารกิจการและดำเนินงานขององค์การในภาครัฐยุคใหม่ สร้างความมั่นคงในสังคมและเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีเสถียรภาพ มีคุณค่าเป็นกลไกที่น่าเชื่อถือ

2.1.1 หลักธรรมาภิบาล

มีผู้ให้ความหมาของคำว่า “ธรรมาภิบาล” ไว้หลายความหมาย ดังนี้

ทวี คำเรืองสี (2551, หน้า 13) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล จะต้องมีการใช้อำนาจรัฐที่มีประสิทธิภาพ มีความสุจริตโปร่งใส เปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีฐานะยากจนเข้าถึงงานบริหารรัฐ และการสร้างความสงบสุขบนหลักการแห่งความสามัคคี ส่วนความเห็นของนักวิชาการและนักบริหารต่อธรรมาภิบาลได้แก่การวางกฎเกณฑ์ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนจัดการปัญหาด้านต่างๆ ของรัฐและสังคมทุกระดับ

นัยนา เจริญผล (2552, หน้า 28) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่กันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ธเนตร มีรัตน์ (2552, หน้า 48) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาลทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมายมีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ฐิณีวรรณ วุฒิวิกัยการ (2553, หน้า 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาลหมายถึง ระบบการบริหารกิจการที่ดี เพื่อนำองค์การไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างแท้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด บทบาทของธรรมาภิบาลในประเทศไทย คือ ธรรมาภิบาลที่มีจุดมุ่งหมาย ที่จะสร้างผลิตผลที่เพิ่มขึ้น ประสิทธิผลที่มากขึ้น และการจัดการที่มีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลให้ประชาชนโดยทั่วไปพอใจกับกระบวนการและการแก้ปัญหา

ประจวบ เจียมพันธ์ (2553, หน้า 15) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล เป็นแนวทางที่แต่ละคนคิดว่าถูกต้อง เหมาะสม เป็นระบบในการบริหารเป็นกลไกที่สามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบของสังคมให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข และสังคมมีเสถียรภาพ

เยาวนิตย์ จารุจิตติพันธ์ (2554, หน้า 24) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล เป็นการบริหารจัดการที่ดีโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งรัฐบาล องค์กรเอกชน ประชาชน จะต้องสามารถควบคุมดูแลและตรวจสอบซึ่งกันและกันได้โดยต้องมีความโปร่งใน ยุติธรรม มีส่วนร่วมเสมอภาคภายใต้กรอบกฎหมายที่เป็นธรรมโดยมีกลไกของรัฐเป็นแกนนำในการปฏิบัติทั้งภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, หน้า 34) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้แนวทางประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิมนุษยชน โดยมีการเชื่อมโยงความถูกต้อง เป็นธรรม สุจริตโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ มีความเข้มแข็งตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

มณีกาณต์ บุญมี (2556, หน้า 13) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การหรือประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของสังคม นำมาซึ่งความเจริญในด้านต่างๆ เพื่ออำนวยประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากธรรมาภิบาลครอบคลุมถึงทุกๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคม ทั้งในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชนและประชาสังคม คำจำกัดความและเนื้อหาสาระของหลักธรรมาภิบาลจึงมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กรและสถาบัน

ลำภู อุทธิยา (2556, หน้า 9) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล คือ การปกครองการบริหารจัดการที่ดีโดยใช้กฎเกณฑ์ กติกาที่เหมาะสมโดยยึดความถูกต้อง เป็นธรรมมีความโปร่งใสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพสะอาดโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเพื่อเป็นการสร้างรากฐานให้ประเทศมีความมั่นคงทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

มณีกาณต์ บุญมี (2556,หน้า 13) ได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การหรือประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของสังคม นำมาซึ่งความเจริญในด้านต่างๆ เพื่ออำนวยประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากธรรมาภิบาลครอบคลุมถึงทุกๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคม ทั้งในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชนและประชาสังคม คำกำจัดความและเนื้อหาสาระจึงมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กรและสถาบัน

จากการให้คำความหมายคำว่า “ธรรมาภิบาล” ของนักการศึกษาหลายๆ คนพอสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล คือ การบริหารงานที่เป็นระบบ ระเบียบ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่โดยชอบธรรมที่ได้รับมอบหมายจากรัฐในการบริหารงานองค์กร เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีกลไกของรัฐเป็นแกนนำในการปฏิบัติ เพื่อนำสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2.1.2 ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 24 – 31) ระบุว่า แนวคิดธรรมาภิบาลได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยอันเป็นที่มีของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราช

กฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้องค์กรของรัฐถือเป็นแนวปฏิบัติเจตนารมณ์ของรัฐบาลในสมัยนั้น นำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้บริหารประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในการเร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษาเร่งรัดแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐและเอกชนระเบียบสำนักยกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุที่มาของนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องเป็นผลในทางชะลอตัวหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ กำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตประพฤติมิชอบในวงการราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วน โอกาสที่จะนำประเทศให้ฟื้นตัวจากวิกฤติย่อมเป็นไปได้ยาก ทั้งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษา และตรวจสอบทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติการสอดคล้องกันว่าแนวทางการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการแก้ปัญหา ความมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง สามารถส่งสัญญาณเตือนภัย และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกฟันเฟืองการทำงาน รวมถึงการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนให้สามารถรองรับได้อย่างทันท่วงทีในยามที่มีปัญหา

2. พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษาค้นคว้า และเสนอแนวทางการแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอย่างถูกต้อง กล้าหาญและมีจริยธรรม

3. ปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจน และเป็นธรรม

4. ขยายโอกาสของประชาชนในการับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง เพื่อร่วมกับรัฐ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของส่วนรวม

5. ขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสีย ทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนักรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงานข้าราชการพลเรือน (2546, หน้า 11)

ธรรมาภิบาลหรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Good Governance เป็นเรื่องที่ทุกสังคมทุกประเทศ ไม่ว่าประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น โดยความหมายของ Governance เพียงคำ

เดียว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการองค์กรต่างๆ เมื่อนำไปใช้ในการบริหารระดับบริษัท จะเรียกว่า Corporate Governance และหากนำไปใช้ในราชการก็จะเรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้ย่อมมีทั้งดี และไม่ดีสำหรับดีเรียกว่า Good Governance สำหรับไม่ดีเรียกว่า Bad Governance

กรมโยธาการและผังเมือง (2552 , หน้า 27-30) ระบุว่า หลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่ลุกลามไปทั่วโลก รวมถึงประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง องค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญหลายๆ องค์กร เช่น องค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้ร่วมมือกันหาแนวทางฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและยากจน ได้ข้อสรุปร่วมกันว่า หลักการแก้ไขและป้องกันวิกฤติเศรษฐกิจที่ยั่งยืนคือ การใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อบริหารจัดการประเทศของภาครัฐ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นเงื่อนไขสำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ตั้งเงื่อนไขว่าประเทศที่จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ต้องสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นทั้งต้องปฏิบัติตามหลักการโดยเคร่งครัด ส่วน United Nations Development Programmed (UNDP) สนับสนุนให้จัดทำโครงการนำร่อง เพื่อกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ Asian Development Bank (ADB) เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ให้ทุนสนับสนุนประเทศไทยค่อนข้างมาก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 4) จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่องความอ่อนแอ และหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารกิจการในระดับชาติและระดับองค์การทั้งในภาครัฐและเอกชนรวมไปถึงการทุจริต และการกระทำความผิดจริยธรรมในวิชาชีพ การบริหารงานของราชการก็ยังมีปัญหาในหลายเรื่อง ได้แก่ ระบบการบริหารราชการขาดความยืดหยุ่นข้าราชการยังไม่สามารถปรับกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในระบบโครงสร้าง ระดับนโยบายและระดับการปฏิบัติการ สรุปได้ดังนี้

1. การขาดกลไก และกฎเกณฑ์ที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่มีความคล่องตัวสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพ เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมภายนอกได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

2. การขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญและค่านิยมในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง รวมถึงการไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการจึงส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

3. การขาดการตัดสินใจ และการบริหารกิจการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์ และยุติธรรมอย่างแท้จริง ส่งผลให้การบริหารกิจการโดยรวมไม่สามารถสนองตอบและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยรวมได้ ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตและผิดจริยธรรมจรรยาบรรณในการปฏิบัติราชการได้

4. ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและระบบการปฏิบัติงานของราชการอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา รวมถึงตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้

5. ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง มีการร่วมกันกระทำการทุจริตอย่างเป็นกระบวนการ ส่งผลให้รัฐเกิดความสูญเสียอย่างมากทั้งในแง่ภาพลักษณ์ งบประมาณรายได้ที่นำส่งรัฐ และค่าใช้จ่ายสำหรับการป้องกันและปราบปรามทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 4-5) จากประเด็นปัญหาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้นทำให้ประเทศไทยมีการบังคับใช้และปรับแก้กฎหมายต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารกิจการภาครัฐทุกภาคส่วนภายในประเทศอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้วางรากฐานของหลักธรรมาภิบาลโดยมีหลักการที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความโปร่งใสในการบริหารประเทศ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น ชุมชน และในทุกระดับตั้งแต่ร่วมรับรู้ไปจนถึงร่วมทำและร่วมรับผล

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้กำหนดว่าการบริหารกิจการประเทศต้องเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดระบบบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อันเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่สะสมจนถึงขั้นวิกฤตทั้งในภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องส่งเสริมค่านิยมและวิถีปฏิบัติที่ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยเฉพาะการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอันเป็นองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นทั้งในวงการภาครัฐและภาคเอกชนอันเป็นเงื่อนไขสำคัญของการขจัดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบหรือคอร์รัปชั่น ในการนี้จะต้องมีกฎระเบียบที่เป็นกติกากำหนดบังคับไว้ และจะต้องปลูกฝังลงไปในระบบการสร้างคนรุ่นใหม่ตั้งแต่เยาว์วัย

3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 และมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ทั้งนี้ได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารกิจการโดยยึดหลักการ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ระเบียบนี้ได้ใช้มาระยะหนึ่งหลังจากนั้นสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2547 เพื่อยกเลิกระเบียบฯ ฉบับนี้

4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตร 3/1 มีเจตนารมณ์ ว่า “การบริหารราชการจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดความสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานการลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่

ท้องถิ่นกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และสนองตอบความต้องการของประชาชน”

5. พระราชกฤษฎีการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขต ความหมายของคำว่า “การบิหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ในภาพรวม ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำภารกิจใดภารกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้คือ

1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ
3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
7) มีการประเมิลผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ระบุเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

หมวด 4 มาตรา 74 วรรคหนึ่ง “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 มาตรา 78 “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยพัฒนาระบบงานภาครัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบ และวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ” และ “จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, หน้า 29) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาลมีที่มาจากวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบไปถึงประชาชน ทำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการขาดการปกครองที่ดีเพื่อการบริหารประเทศ ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่มีความเชื่อพื้นฐานว่า เป็นสิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพการพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยมให้ความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนมากขึ้น และสามารถพัฒนาประเทศให้ดีอย่างยั่งยืน รวมถึงจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศมากขึ้น จึงได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการองค์กรระดับต่างๆ ของรัฐ ธรรมาภิบาลทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมทางกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

2.1.3 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทาง หรือวิธีปฏิบัติ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลในแต่ละหลักประกอบด้วยหลักย่อยๆ หลายหลักตามแนวคิดของแต่ละบุคคล หน่วยงาน และองค์การ ซึ่งมีแนวคิดแตกต่างกันตามภารกิจการบริหาร ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 24 – 31) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยระเบียบนี้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ได้แก่ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก มีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นสำหรับการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ รวมถึงความสำนึกในคามรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24) กล่าวว่า กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มี 11 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม ความโปร่งใส ความเป็นธรรมและเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทน อดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ และการเป็นผู้กำกับดูแล จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทยเน้นด้านการบริหาร การปกครองการพัฒนาและการกระจายอำนาจซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรง รายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วม(Participation) เป็นการมีส่วนร่วมทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่ในการบริหารงานเพื่อเกิดความคิดริเริ่ม และพลังการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2. ความยั่งยืน(Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมือง และชนบท ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติ

3. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินงานที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากร และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องรับการพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นต้อนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promotion gender balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

8. อดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนะที่หลากหลาย (Diverse Perspective) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

9. การดำเนินงานตามหลักนิติธรรม (Operating by rule of law) พัฒนาปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยเป็นธรรม

10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานที่จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

11. เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุมโอนงานบางอย่างไปให้องค์การท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดหรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินงานแทน

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50) ได้แสดงความเห็นว่า ธรรมาภิบาล เป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการพัฒนา คือ ส่วนที่เป็นวิธีการ หมายถึง เครื่องมือหรือกลไกของการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา ในส่วนที่เป็นเป้าหมาย หมายถึง ระบบบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ มีความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชนและยึดมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงามและโปร่งใส ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นหลักที่ถือเป็นกฎ กติกาในสังคมที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิก ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีมีความเป็นธรรมและมีความชัดเจน มีระบบลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบังคับใช้ที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะช่วยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ให้ถูกละเมิดโดยการใช้อำนาจรัฐ และจะเกิดผลในทางตรงกันข้าม หากกฎหมายและระบบยุติธรรมอ่อนแอจะก่อให้เกิดพฤติกรรมการแสวงหาประโยชน์จากข้อกฎหมายและแพร่กระจายอย่างกว้างขวางนำไปสู่การทุจริต การใช้อำนาจหน้าที่ต้องใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน และกระทบต่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ

2. หลักคุณธรรม เป็นการพัฒนาให้บุคลากรของภาครัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงามสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพและยึดถือระบบคุณธรรม โดยมีความเชื่อว่า ระบบคุณค่าและค่านิยมต่างๆ ของระบบราชการเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของข้าราชการและชี้นำวิธีการให้บริการแก่ประชาชนด้วย

3. หลักความโปร่งใส ถ้าการทำงานของภาครัฐมีระบบการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและเปิดเผย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ถึงวิธีการและขั้นตอนการทำงานมีโอกาส

เข้ามาตรวจสอบการทำงานของรัฐ จำทำให้ความด้อยประสิทธิภาพและการทุจริตประพฤติมิชอบของข้าราชการลดลง

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่ทวีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้นทุกขณะ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมรับรู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินการของโครงการ รวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อการเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ โดยมีการแสดงทัศนะต่างๆ ต่อการดำเนินงานที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อให้รัฐบาลนำไปประกอบการตัดสินใจระดับนโยบาย การให้คำแนะนำปรึกษาร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตลอดจนควบคุมการดำเนินงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างรัฐกับประชาชนซึ่งเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างความสามัคคีในชาติ ในขณะเดียวกันจะก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายการดำเนินการของรัฐ ให้ดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

5. หลักความคุ้มค่า การพัฒนาที่ยั่งยืนรัฐจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัด คุ้มค่า ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ โดยยึดถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด

6. หลักความสำนึกรับผิดชอบ เป็นกระบวนการทำงานที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ความสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานต้องมีลักษณะสำคัญ 6 อย่าง คือ มีเป้าหมายชัดเจน ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน มีประสิทธิภาพ ขจัดพฤติกรรมที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความรับผิดชอบ ทำงานอย่างไม่มีหยุดยั้งและการมีแผนสำรอง การติดตามประเมินผลการทำงาน เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่สำหรับการบริหารจัดการกิจการของรัฐทุกระดับ ดังนั้นจึงต้องสร้างเครื่องมือและวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบ โดยเฉพาะต่ออำนาจหน้าที่การบริหารและการเงิน การบังคับให้เกิดความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ จะเป็นการตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมข้าราชการ ให้รับผิดชอบต่อภารกิจต่อสังคม กระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาของประชาชน เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลที่ตามมาจากการกระทำของตนเอง

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 82-83) ได้ระบุว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลที่ดี ควรประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง หลักการที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน โดยมีกฎหมาย ระเรียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรการเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม คำนึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของบุคคลในโรงเรียน

2. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิดกฎหมาย ปลอดจาก

การทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การบริหารที่ยึดหลักการเปิดเผยตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารงานในทุกๆ ด้าน เช่น การมีระบบงานที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากรรวมถึงการให้คุณให้โทษ การเปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยองค์ประกอบเครื่องชี้วัดความโปร่งใสมี 4 ด้าน คือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้คุณ ด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการรับรู้ การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนการปฏิบัติทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

5. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง หลักการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะและมีระบบติดตามผล

6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) หรือหลักประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หมายถึง การบริหารจัดการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมสำหรับการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนรวมทั้งป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถที่จะแข่งกับภายนอก

ฐิณีวรรณ วุฒิวิกัยการ (2553, หน้า 39) สรุปว่า การบริหารกิจการที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญไม่ว่าจะเป็นในเรื่ององค์ประกอบกระบวนการตัดสินใจทางการบริหารที่การบริหารงานจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์การท้องถิ่น ประชาชน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักการต่างๆ หลายหลักการ แล้วแต่จะนำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้ และให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน ตลอดจนขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศ หรือบริบทของหน่วยงาน ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าธรรมาภิบาล มีหลักการสำคัญ 6 หลักการ ที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าเป็นหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล คือ

1. หลักนิติธรรม (Rule of law) คือ การมีกฎหมายที่เป็นธรรมกับทุกฝ่ายมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค และไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย ไม่ให้มีการใช้กฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับอารยประเทศ มีกรอบการ

ปฏิบัติที่เคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งกำหนดกรอบเวลาการปฏิบัติที่ชัดเจนให้ประชาชนทราบ

2. หลักคุณธรรม (Ethics) คือ การไม่ทุจริต ไม่ประพฤติผิดวินัย ไม่กระทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณรวมถึงการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการคอร์รัปชั่นหรือฉ้อราษฎร์บังหลวง การไม่ละเมิดจริยธรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย ทั้งนี้ผู้ที่มีอาชีพต่างกันก็จะมีแนวปฏิบัติหรือจริยธรรมที่ต่างกัน อาทิเช่น ผู้ปกครองประเทศย่อมต้องยึดคุณธรรมเป็นสำคัญและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างอย่างเคร่งครัด

3. หลักความโปร่งใส (Transparence) คือ การมีความโปร่งใสเกี่ยวกับการบริหารงานในทุกๆ ด้าน อาทิเช่น การมีระบบงานที่ชัดเจนมีระบบคุณธรรมในการเลือกบุคลากรรวมถึงการให้คุณ ให้โทษฯลฯ เปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาหรือมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ

4. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ประกอบด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับความคิดเห็นจากภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบซึ่งจะสะท้องถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ จิตสำนึก และความรับผิดชอบจำเป็นต้องปฏิบัติโดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) หรือหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency an Effectiveenss) คือการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารกิจการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนรวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก

ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, หน้า 43-47) สรุปว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน และองค์การต่างๆ มีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่ นโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติจะคล้ายกันและอยู่ในกรอบของหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปราชการ โดยกำหนดให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล ซึ่งมีองค์ประกอบของธรรมาภิบาล ด้วยหลักการ 6 หลัก ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองที่อยู่ภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่างๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันในระดับประเทศ คือ กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ

ต่างๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น จะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในระดับภาครัฐ คือ การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบิหารงบประมาณ พัสดุและการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะต้องพัฒนาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อให้เนื้อหาทันสมัยและเอื้อต่อการบริหารที่คล่องตัว และรับผิดชอบต่อผลงานของประชาชนและองค์กร ในระดับองค์กร คือ กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร เช่น การมาทำงานตรงเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร ในการนำหลักนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม เพราะเมื่อระบบกฎหมายมีความซับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองว่ากฎหมายเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีวิธีการปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการโดยจะบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบเหล่านี้อย่างไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวน ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายให้เข้าใจง่าย และมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระของกฎหมายกับประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจว่าการตรากฎหมายการบังคับใช้กฎหมายอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความเป็นจริง มิฉะนั้นประชาชนจะต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้ นอกจากเรื่องความเป็นธรรมแล้วจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่างกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายให้มีความรัดกุม และเป็นธรรมด้วย

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส ในระดับประเทศกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกาต่างๆ เปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่ายตามที่กฎหมายบัญญัติและมีการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ นอกจากนั้นการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เปิดเผยให้สาธารณชนตรวจสอบได้ ในระดับภาครัฐการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ ข้อมูลข่าสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้องและประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของภาครัฐ ข่าวสารข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น ในระดับองค์กรประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนและภายในองค์กร

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติอื่นๆ กระบวนการการมีส่วนของประชาชน คือ การให้ข้อมูลต่อสาธรณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบายแห่งรัฐ ที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในมาตรา 87 รัฐดำเนินการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติภาพรวมเป็นสำคัญ จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นให้มีขอบเขต อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ในจังหวัดนั้นๆ พัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในมาตรา 78 ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในมาตรา 79 เป็นต้น ในระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้เถียงหลายฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระดับองค์กร จะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็นและการรับเรื่องร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกันภายในองค์กรเองสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความตระหนักในสิทธิ ภาระหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการมีความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด การใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน ในระดับประเทศการใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัดหมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำ ในอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้แก่คนรุ่นหลัง ในระดับภาครัฐและทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีการรายงานผลการดำเนินงาน

ทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธรณซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดี ในเรื่องของประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาชน ทำให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.1.4 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกรขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 196-204) กล่าวว่า การนำ “ธรรมาภิบาล” มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรทางสังคมต่างๆ ทั้งนี้เพราะ “ธรรมาภิบาล” เป็นการบริหารจัดการที่ดีเป็นการบริหารที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งมวล ดังนั้นหน่วยงาน การบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักที่สำคัญยิ่งในสังคม จำเป็นได้รับการปฏิรูปที่ดีขึ้นกว่าเดิม การนำ “ธรรมาภิบาล” มาในการดำเนินการเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหารทุกระดับจำเป็นจะต้องระหนักในเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารได้มีความพยายามนำรูปแบบการบริหารจัดการที่ยึดแนวทางธรรมาภิบาลมาใช้ในทุกระดับองค์กร ไม่ว่าระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียน ในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นต้องนำ “ธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนไหวหลายประการ คือ

ประการที่ 1 รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้กับหน่วยราชการทั่วไป ภาครัฐบาลและหน่วยงานในกำกับรัฐ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ

1.1 จัดส่วนราชการใหม่ โดยบูรณาการภารกิจ เพื่อกำหนดแผนบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 พัฒนาการจัดองค์การให้มีประสิทธิภาพและรองรับการปฏิรูประบบราชการต่อไป

1.3 กำหนดแบบแผนการปฏิบัติราชการที่ทำให้เกิดการบริหารราชการที่ดีให้นำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และเกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่วัดผลได้ สอดคล้องกับมาตรา 3(1) แห่งพ.ร.บ. ระเบียบการบริหาราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกานี้

ประการที่ 2 การนำการบริหารจัดการฐานโรงเรียน (SBM : School – based Management) มาใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการโดยเฉพาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารฐานโรงเรียนมาเผยแพร่ และฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป ซึ่งหลักการบริหารจัดการฐานโรงเรียนสอดคล้องกับหลักการของ

“ธรรมาภิบาล” เกือบทั้งหมด จึงเป็นการสอดรับกับ พ.ร.บ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประการที่ 3 ตามที่มี พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และใน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง” ในความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน การบริหารจัดการเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยหลักของธรรมาภิบาล ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้เป็นแนวทางการบริหารหลักการ

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 เฉพาะที่เป็นโรงเรียนของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอกชน และกฎหมายมหาชนหลายอย่างทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำ “หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาการว่าด้วยการบริหารจัดการโรงเรียนนิติบุคคล พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

1. ให้สถานศึกษามีวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

2. ให้กิจการทั่วไปของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกให้ผู้ อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้แทนของนิติบุคคลสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษาอำนาจปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา เว้นแต่การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีอยู่อุทิศให้สถานศึกษาต้องได้รับคามเห็นชอบจากคณะกรรมการเมื่อจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคที่หนึ่งแล้วให้สถานศึกษารายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบโดยเร็วในกรณีที่มีความจำเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคตามวรรคหนึ่งก็ได้

4. ในกรณีที่จะต้องมีการจดทะเบียนสิทธิบัตรขึ้นทะเบียนหรือดำเนินการทางทะเบียนใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีอยู่ผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการทางทะเบียนดังกล่าวได้ในนามนิติบุคคลสถานศึกษา

5. ในกรณีนิติบุคคลสถานศึกษาถูกฟ้องคดี ให้สถานศึกษารายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแจ้งให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินคดีโดยเร็ว ในกรณีที่นิติบุคคลสถานศึกษาจะเป็นโจทย์ฟ้องในนามคดีของตนให้

กระทำได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษา โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด

6. สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณในฐานของที่ตั้งไว้สำหรับสถานศึกษาตามที่ได้รับการกำหนดวงเงิน และได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ทั้งนี้ยกเว้นงบประมาณในหมวดเงินเดือน

7. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัสดุในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบ หรืออยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับมอบหมายตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 6 ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

8. การรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีอยู่อุทิศให้แก่สถานศึกษาให้สถานศึกษารับบริจาคตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการและตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

9. การบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินและบัญชีของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

10. ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ตามข้อ 6 เป็นหลักฐาน และให้สรุปรายการบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัดทราบทุกสิ้นปีงบประมาณ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวแล้วรายงานให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบโดยเร็ว

11. การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

12. เมื่อมีการประกาศยุบ รวม เลิกสถานศึกษา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี รวมทั้ง ดำเนินการโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

13. ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรักษาการให้เป็น ไปตามระเบียบนี้ อนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจตามมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน 4 ด้าน คือ ทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป ทำให้มีความจำเป็นต้องยึด “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักในการบริหารจัดการจึงจะนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักการ 6 ประการ ในการบริหารจัดการโรงเรียนนิติบุคคล ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

ในการใช้ “ธรรมาภิบาล” ในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสม และมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งผู้นำในการบริหารจัดการศึกษา จำเป็นต้องจัดหาทรัพยากร วิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับติดตาม และประเมินผลในการดำเนินงานของสถานศึกษาประสานและ

สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่างๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, หน้า 61) กล่าวสรุปไว้ว่า การบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้นั้น ไม่มีทฤษฎีและหลักการใดที่เหมาะสมกับทุกโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีความหลากหลายตามแต่บริบทของตนเอง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารจัดการในโรงเรียนเป็นแนวทางอีกแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน รู้รับผิด รับชอบ บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพไม่สิ้นเปลือง มีการติดตามการทุจริตสร้างความโปร่งใส ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาของประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษานั้นจะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการบริหาร ซึ่งเกิดจากการบูรณาการนำหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษาซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีศักยภาพสอดคล้องกับนโยบายเกิดความโปร่งใสทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้

ปวีณา บูญพา (2558, หน้า 61-62) ได้สรุปไว้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษา จึงจะบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และเป้ามายตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูประบบราชการ จึงกำหนดให้มี “พระราชกฤษฎีการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546” โดยให้ส่วนราชการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจขอรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการสาระสำคัญของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ “ธรรมาภิบาล” พอสรุป ได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rul of Law) หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก เช่นการทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเองต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชานมีส่วนร่วม รับรู้และเสนอ ความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญในองค์กร ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) หมายถึง การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พอสรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาเป็นการนำหลักของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาปรับประยุกต์ใช้ตามสภาพของสถานศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างและหลากหลาย ผู้บริหารจำเป็นจะต้องปรับประยุกต์รูปแบบ วิธีการ หลักการ แนวทางการบริหารงานให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษาของตนเองเพื่อให้เกิดศักยภาพและสอดคล้องกับนโยบายการบริหาร

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.2.1 คามหมายของการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ประพันธ์ สุริหาร (2547, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะในการทำงานให้สำเร็จโดยใช้คนอื่น เป็นความถนัดหรือทักษะส่วนบุคคลอันได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการและการควบคุม รวมถึงการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จขององค์กรที่กำหนดไว้

ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551, หน้า 13) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่จะทำงานให้งานต่างๆ ลุล่วงหรือสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารต้องอาศัยทั้งอำนาจหน้าที่ ภาวะผู้นำ ทักษะและความรู้ทางการบริหาร มาดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สันติ บุญภิรม์ (2552, หน้า 25) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน ตามรูปแบบของการศึกษาประเภทต่างๆ เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

พระสิทธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน)(2554, หน้า 22) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุมการใช้ทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลและสังคมมีความเจริญงอกงามโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสวน ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดการสิ่งแวดล้อม สังคม การเรียนและปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พิชากรณ์ นาคเนียม (2555, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการดำเนินงานที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากร คน เงิน วัสดุ การจัดการ มาดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องอาศัยทั้งอำนาจ หน้าที่ ภาวะผู้นำ ทักษะและความรู้ทางการบริหารมาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

จากแนวคิดข้างต้นของนักวิชาการ พอสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ คือ คน เงิน วัสดุ มาดำเนินการตามกระบวนการเพื่อให้สถานศึกษาได้บรรลุตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งได้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้อำนาจ หน้าที่ ความรู้ ทักษะ และภาวะผู้นำที่มีอยู่มาดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในอันที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน โดยการบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญจะนำสังคมไปสู่ความก้าวหน้าเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ มีลักษณะการวินิจฉัยสั่งการนักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ การวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยและสิ่งแวดล้อมต่างๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร ความเจริญเติบโตของการบริหาร ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2540, หน้า 128) ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ ที่เหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในการดำเนินงาน 5 ประการ คือ

1. การให้โอกาสทางการศึกษาหรือปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือบริหารงานวิชาการ
2. บริหารงานบุคลากรในโรงเรียน
3. บริหารงานเกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. บริหารงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริหาร

5. บริหารงานกิจการนักเรียน

สมศักดิ์ คงเทียง (2542, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาให้ความรู้ ประสบการณ์ และอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โสรัจ พิศชวนชม (2542, หน้า 311) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ กระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่จัดการให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

กิติมา ปรีดีดิลก (2542, หน้า 13) กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษาตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียน และนักศึกษาและงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2545, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเรียกว่า ผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริหารทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม

จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากการให้ความหมายของการบริหารของนักการศึกษาที่กล่าวมากข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ โดยจำเป็นจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารอย่างระมัดระวัง เพื่อนำพาองค์กรหรือสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.2.3 ทฤษฎีการบริหาร

การบริหารโดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการ วิธี หรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับขั้นตอนรายการในการบริหาร ซึ่งจัดไว้ว่าหลักเกณฑ์ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการจะกำหนดขอบเขต และหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน นักบริหารนักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ดังนี้

2.2.3.1 กระบวนการบริหารของกูลิค (Gulick & Urwick, 1937, หน้า 12-13) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ ซึ่งเรียกย่อๆ ว่า “POSDCORB” โดยมีกระบวนการดังนี้

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การคิดเลือกหาทางที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัด ให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุดโดยดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีแบบแผนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

2) การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่การแบ่งส่วนงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3) การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารด้านบุคลากร อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพการทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน

4) การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การดำเนินการในการตัดสินใจและการสั่งการในกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ทั้งในลักษณะทั่วๆ ไปและในลักษณะเฉพาะ

5) การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การร่วมมือกันในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ ให้ประสานงานสอดคล้องและกลมกลืนกัน

6) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าของกิจการในหน่วยงาน

7) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้รอบคอบและรัดกุม รวมถึงการจัดสรรงบประมาณการทำบัญชี

2.2.3.2 กระบวนการบริหารตามแนวของเดมมิ่ง : PDCA (Deming,2001,หน้า 199)

PDCA คือ วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดยวอล์ทเตอร์ ชิวฮาร์ท (Walter Cheshart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรมและต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อ เอดวาร์ด เดมมิ่ง (W.Edwards Deming) ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพเผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรค์ในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า “วงจรเด็มมิ่ง” ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของศัพท์ภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ

1) P = Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่ใช้จ่าย การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่นะเกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ฉะนั้น P เราจะต้องมีแผน ดังนี้

2) D = Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผนอาจประกอบด้วยการมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคณะ ซึ่งคณะเราก็มีการจัดตั้งไว้อยู่แล้ว จะต้องมีวิธีการดำเนินการ D เราต้องมีผลการดำเนินงานตามแผน

3) C = Check (ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการ

ดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการอีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

4) A = Action (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนอาจประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการในปีต่อไป

2.2.3.3 กระบวนการบริหารคิมบรอท และนันเนอรี่ (Kimbrough & Nunnery, 1988, หน้า 45) ได้เสนอหลักการบริหารการศึกษาแบบประชาธิปไตย 5 ประการ ดังนี้

1) สนับสนุนให้แต่ละคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษา

2) ยอมรับว่าภาวะผู้นำเป็นงานของทุกคน และเป็นการกระตุ้นให้คนแสดงภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ความต้องการ และความสามารถ

3) อำนวยการให้บุคคลได้วางแผนร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน และร่วมกันประเมินผลสำเร็จของงาน

4) ดำเนินการให้การตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในองค์การอยู่ในความรับผิดชอบของคณะบุคคลมากกว่าความรับผิดชอบของบุคคลเพียงคนเดียว

5) จัดองค์การให้มีความคล่องตัวเพื่อให้การปรับตัวสนองกับการเปลี่ยนแปลง

2.2.3.4 กระบวนการบริหารของฟาโยล (Fayal, 1947, หน้า 11-12) นักวิชาการเหมืองแร่ชาวฝรั่งเศสเป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ โดยได้อธิบายกระบวนการบริหารงานประกอบด้วยขั้นตอนการบริหารไว้ 5 ประการ คือ

1) วางแผน (to plan) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า

2) จัดหน่วยงาน (to organize) หมายถึง การรวบรวมเครื่องมือ วัสดุ และกำลังงาน

3) บังคับบัญชา (to command) หมายถึง หมายถึง การสั่งงาน ควบคุม บังคับบัญชาให้บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่

4) ประสานงาน (to coordinate) หมายถึง การประสานงานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานให้ดำเนินไปตามเป้าหมาย

5) การควบคุม (to control) หมายถึง การควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎเกณฑ์

2.2.3.5 กระบวนการบริหาของที เกรกก์ (Gregg, 1957, หน้า 13) รายการของกระบวนการตามความเห็นของนักบริหารทั้งหลายที่ได้แยกไว้ถึง 35 รายการแล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลกระบวนการบริหารใหม่ โดยแบ่งกระบวนการบริหารได้ 7 ประการ คือ

1) การตัดสินใจสั่งการ (decision-making) ซึ่งเป็นหัวใจของกระบวนการบริหารงาน

2) การวางแผน (planning) มีความสำคัญต่อการบริหารทุกประการ ถ้าขาดการวางแผนกิจกรรมนั้นจะไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การจัดองค์การ (organizing) คือการกระทำให้เกิดความมีระเบียบในการปฏิบัติงาน การกำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน

4) การติดต่อสื่อสาร (communicating) เป็นกระบวนการส่งข่าวสาร คำสั่ง คำอธิบาย ฯลฯ จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง จากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งจะต้องชัดเจนได้ใจความก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

5) การใช้อิทธิพลกระตุ้นให้บุคคลกรทำงาน (influencing) ในหน่วยงานทุกชนิดจำเป็นจะต้องมีการควบคุมบังคับบัญชาเพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยการปฏิบัติตามคำสั่งรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้นำงานไปปฏิบัติอย่างเต็มที่

6) การประสานงาน (coordination) เป็นความร่วมมือระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือหน่วยงานต่อหน่วยงาน มีการติดต่อสัมพันธ์กันช่วยเหลือกันในด้านบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ

7) การประเมินผล (evaluating) คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2.2.3.5 กระบวนการบริหารของเซียส์ (Sears, 1959, หน้า 13) ได้รายงานการบริหารตามความคิดเห็นของนักบริหารทั้งหลายที่ได้แยกไว้ถึง 35 รายการ แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลกระบวนการบริหารใหม่ โดยแบ่งกระบวนการบริหารไว้ 5 ประการ คือ

1) การวางแผน หรือการวางโครงการ (Planning)

2) การจัดองค์การ (organizing) โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างแน่นอนและรัดกุม

3) การวินิจฉัยสั่งการ คือ การมอบหมายงาน (directing)

4) การประสานงาน (co-ordinationg)

5) การควบคุม และติดตามดูแลการปฏิบัติงาน (controlling)

2.2.3.5 กระบวนการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (behavioral science) ของเวเบอร์ (Weber, 1974, หน้า 200) ได้อธิบายการบริหารงานองค์การในรูปแบบอุดมคติว่าองค์ประกอบของการบริหารระบบราชการจะต้องมีลักษณะสำคัญๆ ดังนี้

1) องค์การกำหนดสายงานการบังคับบัญชาชัดเจน (hierarchy) ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา

2) องค์การกำหนดตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ (authority) แต่ละคนในองค์การจะมีตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

3) มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน (rules and regulations) เพื่อกำหนดวิธีการทำงานและแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน

4) มีการแบ่งงานกันตามความชำนาญเฉพาะด้าน (devision of work) ทำให้เกิดการบรรจุบุคลากรเฉพาะด้านและเกิดการรวมกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติคลานคลึงกัน

5) มีระบบการจูงใจการทำงานโดยการกำหนดอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งและระยะเวลาในการทำงาน

6) มีระบบความสัมพันธ์ภายในองค์การอย่างเป็นทางการ ไม่มีการติดต่อกันเป็นส่วนตัวหรือข้ามสายงานการบังคับบัญชา

7) ใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงาน มีเหตุผลในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาทั้งนี้อาศัยกรอบ กฎเกณฑ์ที่วางไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการบริหารที่ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้มีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมรับผิดชอบในระบบบริหารฯ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้เกิดการบริหารกิจการที่ดีตลอดจนจะช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินการหรือวางแผนดำเนินการพัฒนาในอนาคตโดยเน้นผลการปรับปรุงการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2.3.1 แบบของผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะควบคุมดูแลให้บุคลากรได้ปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของการศึกษา ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำของสถานศึกษาและเป็นผู้บังคับบัญชาของครูในโรงเรียน จะต้องช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในทุกด้าน ผู้บริหารแต่ละคนจะมีรูปแบบการใช้อำนาจในการบริหารที่แตกต่างกันไปแบบของผู้บริหารหรือแบบของผู้นำจะเป็นตัวกำหนดหรือบ่งบอกถึงรูปแบบการบริหารสถานศึกษานั้น

Likert (อ้างใน สมพิส สวัสดีม 2535, หน้า 25) ได้ศึกษาเพื่อหารูปแบบและพฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิผลไว้ 4 แบบ และแต่ละแบบชี้ให้เห็นพฤติกรรมผู้นำที่ใช้ในการบริหารดังนี้

แบบที่ 1 เป็นการบริหารงานในลักษณะที่ผู้นำไม่ไว้เนื้อเชื่อใจในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา การตัดสินใจและบังคับบัญชาขึ้นอยู่กับผู้นำเพียงฝ่ายเดียว ผู้ใต้บังคับบัญชาจะถูกบังคับให้ปฏิบัติงานตามโดยไม่มีข้อแม้ไม่ได้ออกความคิดเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามเป็นไปอย่างห่างเหินผู้ตามมีความรู้สึกกลัวผู้นำมีลักษณะเหมือนหนูกลัวแมว

แบบที่ 2 เป็นการบริหารงานในลักษณะที่ผู้นำให้ความเชื่อถือผู้ตังบังคับบัญชาบ้างเล็กน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชามีลักษณะเช่นเดียวกับนายกับบ่าว แต่อำนาจการตัดสินใจหรือการสั่งงานยังอยู่กับผู้นำเพียงคนเดียว

แบบที่ 3 เป็นการบริหารงานในลักษณะที่ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อำนาจการตัดสินใจบางอย่างอยู่ที่ผู้บริหารระดับกลาง การติดต่อสื่อสารภายในเป็นระบบสองทาง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชากับผู้บริหารอยู่ในระดับค่อนข้างดี

แบบที่ 4 เป็นการบริหารงานในลักษณะที่ผู้นำให้ความเชื่อใจ และให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง การตัดสินใจต่างๆ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตาม การวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานนั้น เปิดโอกาสให้

ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นได้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นไปด้วยดีมีลักษณะแบบอบอุ่นช่วยกันคิดช่วยกันทำ

จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารโดยแบบที่ 4 ก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานมากที่สุด และการบริหารงานแบบที่ 1 ให้ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

2.3.2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติที่ดีของผู้บริหารเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คุณลักษณะที่สามารถจะปฏิบัติให้ได้รับผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพนั้น มีหลายท่านได้ค้นคว้าและรายงานไว้ดังนี้

วิจิตร วรุฒยางกูร (2538, หน้า 13) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1) มีความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่นๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ คุณสมบัติด้านนี้มีความรับผิดชอบฉลาดและไหวพริบดี มีความอุตสาหะ วิริยะ มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดี และมีความเป็นประชาธิปไตย

2) มีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and experience) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหารโดยเฉพาะ เช่น มีความรู้และประสบการณ์ มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน รู้เท่าทันเหตุการณ์

3) มีมนุษย์สัมพันธ์ดี (Human relationship) ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญๆ คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลายยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่นและเป็นกันเอง

4) มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี และมีศีลธรรมมีสุขภาพดี (Healthy) คือ มีสุขภาพกาย (Physical health) และสุขภาพจะเป็นเครื่องเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2434, หน้า 18) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีและจะปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จ กำหนดไว้สองประการ คือ คุณสมบัติเบื้องต้นและคุณสมบัติในการปฏิบัติงานซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติเบื้องต้นของนักบริหาร (Basic qualifications of the executive)

1) มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด (Intelligence)
2) สามารถในการวิเคราะห์ (Analytical ability)
3) สามารถในการพิจารณาเหตุการณ์ (Judgment)
4) มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้รอบรู้ (Initiative and resourcefulness)
5) จิตใจมั่นคงไม่เอาแต่อารมณ์ (Emotional stability)
6) มีบุคลิกลักษณะและความประพฤติส่วนตัวดี (Good personality)
7) มีคุณสมบัติของผู้นำ (Leadership in section)

คุณสมบัติการปฏิบัติงาน (Action characteristics of the executive)

1) ริเริ่มและมีแนวคิดใหม่ๆ อยู่เสมอ (Alert : New Ideas)
2) ใจกว้าง (Open Minded)
3) รู้จังหวะเวลา (Sense of timing)
4) รับฟังและรู้จักเลือกความเห็นที่ดี (Free market-ideas)
5) รู้ว่าอะไรรีบด่วนไม่รีบด่วน (Sense of urgency)
6) หนักเอาเบาสู้ (Cover a challenge)
7) หนักแน่นอดทน ไม่ท้อถอย (Tough minded)
8) สามารถในการสร้างสรรค์ (Creative)
9) สามารถในการปรับปรุงงาน
10) รู้จักพิจารณาฟันฝ่าอุปสรรค (Judgment dilemma of ideas versus disturbance)

สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ” โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ 6 ประการ คือ

1) การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องต่อไปนี้
   (1) คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ
   (2) การบริหารบุคคลตามแนวคิดของศาสนา
   (3) การบริหารจัดการภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
2) การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบในเรื่องต่อไปนี้
   (1) การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
   (2) การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร
   (3) การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
   (4) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ
3) การเป็นผู้นำด้านวิชาการในเรื่องต่อไปนี้
   (1) การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ
   (2) การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้
   (3) การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา
   (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
   (5) การประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4) การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ในเรื่องต่อไปนี้
   (1) การวางแผนกลยุทธ์
   (2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม
   (3) ผู้บริหาร ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
   (4) การบริหารความขัดแย้ง
   (5) การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

(6) เทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่

5) การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนในเรื่องต่อไปนี้

(1) การบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม

(2) การบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

6) การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ในเรื่องการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีคุณลักษณะเด่นด้านความเป็นผู้นำในด้านต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านสังคมและชุมชน โดยมีการผสมผสานกันเพื่อบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการครองตน ครองคน และครองงาน พัฒนาตน พัฒนาคน และพัฒนางานให้ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ มีความรอบครอบ รับผิดชอบ และเสียสละ เป็นประชาธิปไตย

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.4.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2546, หน้า 1-7) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็น 1 ใน 4 องค์กรหลัก ในการจัดการระเบียบการบริหารกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งการดำเนินการต่างๆ จะยึดหลักการดังต่อไปนี้

2.4.1.1 วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2558 “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และภูมิภาค”

2.4.1.2 พันธกิจ

(1) จัดการส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

(2) ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล

(3) ขยายโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพให้ทั่วถึงต่อเนื่องเสมอภาพและเป็นธรรม

(4) เป็นแกนกลางในการจัดการอาชีวศึกษาและอบรมวิชาชีพ ระดับฝีมือ เทคนิค และเทคโนโลยีของประเทศ

(5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

(6) วิจัย สร้างนวัฒกรรม จัดการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

(7) ส่งเสริม/พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มั่นคง และก้าวหน้า

2.4.2 ภารกิจและนโยบาย

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายเป้าหมายยุทธศาสตร์ การผลิตแลพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555 – 2569 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานโดย มีดังนี้

2.4.2.1 รักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับ ปวช. การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส.

2.4.2.2 ลดปัญหาการออกกลางคัน โดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการป้องกัน/ดูแลรายบุคคล การวิจัยพัฒนา แก้ปัญหารายวิทยาลัย/รายสาขาวิชา การวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิงระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีอยู่การออกกลางคันสูง

2.4.2.3 จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการในแต่ละสาขา

2.4.2.4 เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในเชิงรุก ซึ่งได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง

2.4.2.5 ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

1) จัดอาชีวศึกษาครอบคลุมทุกพื้นที่ สาขาอาชีพ การขายกลุ่มเป้าหมาย

2) จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัดและกรุงเทพมหานคร รวม 19 สถาบัน และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคละ 1 แห่ง จำนวน 4 แห่ง

3) จัดตั้งสถานศึกษาอาชีวะอำเภอในกลุ่มอำเภอชั้นหนึ่ง

4) ส่งเสริมการจัดอาชีวะชายแดนใต้สู่สันติสุข ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวะสองระบบและการจัดหลักสูตรอาชีวะท้องถิ่น และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ด้วยโอกาส

5) มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดอาชีวศึกษาเฉพาะทาง อาทิ ปิโตรเคมี การสร้างเกษตรรุ่นใหม่ ครัวไทยสู่ครัวโลก พลังงานทดแทน โลจิสติกส์/รถไฟความเร็วสูง อัญมณี ยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ท่องเที่ยว/โรงแรม ฯลฯ

6) ขยายกลุ่มเป้าหมายอาชีวะในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวะเพื่อคนพิการ อาชีวะวัยแรงงาน อาชีวะสูงวัย อาชีวะเพื่อสตรี อบรมระสั้น/ตลาดนัดอาชีพ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง Upgrade Skille และ Re Skills ร่วมจัดอาชีวศึกษาในสถานพินิจ เรือนจำ ค่ายทหาร และ อปท. ฯลฯ

7) สนับสนุนให้หน่วยงาน/องค์กร ร่วมจัดอาชีวศึกษาซึ่งได้แก่ สถานประกอบการ อปท. และภาคเอกชนจากสาขาอาชีพต่างๆ

8) จัดอาชีวะทางเลือก อาชีวะทายาท วิทยาลัยอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์ อาชีวะอินเตอร์ และอาชีวะเทียบโอนประสบการณ์

9) เพิ่มช่องทางการเรียนอาชีวศึกษาด้วย อาชีวะทางไกล และเครือข่ายวิทยุเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-radio network)

2.4.2.6 ยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษา

1) ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย

- พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/สถานการณ์จริง เช่น Fix It Center, อาชีวะจิตอาสา และกรณีภัยพิบัติ

- พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากครูรุ่นพี่สู่ครูรุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล

- สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัยผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก และเตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล

- ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็กให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ตามความต้องการของพื้นที่และการให้บริการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น คนพิการ วัยทำงาน ผู้สูงวัย และสตรี ฯลฯ

- ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอนสนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน

- พัฒนาครู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ

- จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ทีทันสมัยและเพียงพอ

2) ระดับผู้เรียน ยกระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพและการประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐาน Competency Based Green Technology และ Creative economy รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เช่น สุภาพบุรุษอาชีวะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาท

3) เตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN โดยการเพิ่มจำนวนสถานศึกษา English Program (EP), Mini English Program ทุกจังหวัด ใช้หลักสูตร/สื่อต่างประเทศ สนับสนุนการฝึกงานต่างประเทศ/บริษัทต่างประเทศและในประเทศ ยกระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาประเทศคู่ค้า จัดระบบ Sister School ทุกประเทศใน ASEAN

2.4.2.7 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

1) ด้านบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ Web Portal, E-office และ Data Based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก

2) ด้านงบประมาณ ใช้แนวทาง Strategic Performance, Based Budgeting : SPBB และ Formula Funding โดยการจัดงบประมาณตามความจำเป็นพื้นฐานความเสมอภาคและตามนโยบาย, การกระจายอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง, จัดหางบประมาณค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างครูให้เพียงพอ

3) ด้านบริหารงานบุคคลสร้างเครือข่ายครู/สมาคมวิชาชีพ จัดหาลูกจ้าง พนักงานราชการให้เพียงพอรวมทั้งการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษา

4) ด้านการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดอาชีวศึกษา ดังนี้

- องค์การ/สมาคมวิชาชีพ สภาพอุตสาหกรรม สภาหอการค้า กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน ฯลฯ
- ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ VOCTECH, CPSC/APACC และ UNIVOC ฯลฯ
- ประเทศต่างๆ ในภูมิภาพของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อิสลาเอล ญี่ปุ่น เดนมาร์ก เยอร์มัน ฯลฯ

2.4.3 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4.3.1 จัดทำข้อเสนอแนวนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ

2.4.3.2 ดำเนินการและประสารงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

2.4.3.3 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร

2.4.3.4 พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา

2.4.3.5 ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ

2.4.3.6 ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

2.4.3.7 จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

2.4.3.8 ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและดำเนินการตามที่คณะกรรมการอาชีวศึกษามอบหมาย

2.4.3.9 ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.4.4 หลักสูตรการเรียนการสอน

2.4.4.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา 3 ปี มี 9 ประเภทวิชา ได้แก่

1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
2) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
3) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
5) ประเภทวิชาศิลปกรรม
6) ประเภทวิชาคหกรรม
7) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
8) ประเภทวิชาประมง
9) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2.4.4.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ ใช้ระยะเวลา 2 ปี มี 9 ประเภทวิชา ได้แก่

1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
2) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
3) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
5) ประเภทวิชาศิลปกรรม
6) ประเภทวิชาคหกรรม
7) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
8) ประเภทวิชาประมง
9) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2.4.4.3 หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทล.บ.)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดหลักสูตรนี้ขึ้นเพื่อรับนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ใช้ระยะเวลา 2 ปี โดยจัดให้เรียนในสถานศึกษา 1 ปี และเรียนในสถานประกอบการอีก 1 ปี

2.4.4.4 หลักสูตรระยะสั้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558, หน้า 1) การพัฒนาหลักระยะสั้นตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2551 นี้ ดำเนินการโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพตามความต้องการของสถานประกอบการและเจ้าของอาชีพ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด

สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพเดิม เป็นอาชีพเสริม เปลี่ยนอาชีพใหม่ และหรือเพื่อการศึกษาต่อ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่ดำเนินการในครั้งนี้ เป็นหลักสูตรเดิมและหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป โดยมีทั้งหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรเดิมและหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ จำนวน 24 สาขาวิชา ใน 5 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาคหกรรม และเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมจำนวนทั้งสิ้น 598 หลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้นำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของสถานศึกษาต่อไป

2.4.5 การบริหารงานของสถานศึกษา

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 ให้สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่าย ดังนี้

2.4.5.1 ฝ่ายบริหารทรัพยากร ประกอบด้วย

1) งานบริหารงานทั่วไป
2) งานบุคลากร
3) งานการเงิน
4) งานการบัญชี
5) งานพัสดุ
6) งานอาคารสถานที่
7) งานทะเบียน
8) งานประชาสัมพันธ์

2.4.5.2 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วย

1) งานวางแผนและงบประมาณ
2) งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ
3) งานความร่วมมือ
4) งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
5) งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
6) งานส่งเสริมผลิตผลการค้าและประกอบธุรกิจ
7) งานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดทำการสอน)

2.4.5.3 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ประกอบด้วย

1) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
2) งานครูที่ปรึกษา
3) งานปกครอง
4) งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน
5) งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา
6) งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน

2.4.5.4 ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย

1) แผนกวิชา
2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
3) งานวัดผลและประเมินผล
4) งานวิทยบริการและห้องสมุด
5) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
6) งานสื่อการเรียนการสอน

2.4.6 การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันได้ การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันให้กระทำได้โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในการดำเนินการ ถ้ามีความเหมาะสมหรือมีความจำเป็นจะแยกสถานศึกษาอาชีวศึกษาส่วนหนึ่งส่วนใดมารวมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาอีกแห่งหนึ่งเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันก็ได้ ในกรณีที่มีความเหมาะสมหรือมีความจำเป็น จะจัดตั้งสถาบันเพื่อดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้ออกกฎกระทรวง

ให้สถาบันเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการของสถาบันให้เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการแบ่งส่วนราชการของสถาบันให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สถาบันเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ชำนาญการปฏิบัติการสอน การวิจัย การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทั้งให้บริการวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม สถาบันแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

2.4.6.1 สำนักงานผู้อำนวยการสถาบัน
2.4.6.2 วิทยาลัย
2.4.6.3 สำนัก
2.4.6.4 ศูนย์

กฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2545 ให้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยส่วนราชการดังต่อไปนี้

(1) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง
(2) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้
(3) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก
(4) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ
(5) สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร
(6) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดตั้งกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาตามสภาพพื้นที่ที่อยู่ติดหรือใกล้เคียงกัน ออกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย

(1) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ประกอบด้วย อาชีวศึกษาจังหวัดเลย อาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

(2) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ประกอบด้วย อาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร อาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม อาชีวศึกษาจังหวัดมุกดาหาร และอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

(3) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ประกอบด้วย อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม และอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

(4) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ประกอบด้วยอาชีวศึกษาจังหวัดยโสธร อาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี อาชีวศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และอาชีวศึกษาจังหวัดศรีษะเกษ

(5) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ประกอบด้วย อาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ อาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา อาชีวศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ อาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์

อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในกลุ่มอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคนครขอนแก่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคชุมแพ วิทยาลัยเทคนิคน้ำพอง วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ วิทยาลัยการอาชีพพล วิทยาลัยการอาชีพกระนวน และวิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการหนองสองห้อง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ทวี คำเรืองศรี (2551, หน้า 104) ทำวิจัยเรื่อง ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมข้องโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความเห็นผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 4 กลุ่ม แล้วพบว่า มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมมากกว่ากลุ่มอื่นเรียงระดับความเห็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่คัดเลือกมาจากชุมชน (2) ครูผู้สอน และ(3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลของการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลรายด้านตามความเห็นของผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ด้านหลักนิติธรรมกับด้านหลักการมีส่วนร่วมไม่มีความแตกต่างกัน การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า พบว่า มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่แล้วก็พบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษามีค่าระดับการปฏิบัติมากกว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอื่นๆ ทุกด้านในขณะที่กลุ่มครูผู้สอน กรรมการขั้นพื้นฐานที่คัดเลือกมาจากชุมชนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในระดับการปฏิบัติมากแต่ไม่ต่างกันทางสถิติ 3) ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นรายประเด็นเรียงตามลำดับดังนี้ (1) หลักความคุ้มค่าเห็นว่าโรงเรียนทำงานได้ผลเหมาะสมดีแล้วที่นักเรียนชนะเลิศการแข่งขันทักษะทางวิชาการในกลุ่มหรือในตำบล (2) หลักนิติธรรม โรงเรียนควรมีอำนาจกำหนดแผนปฏิบัติการของตนเองตามสภาพจริงโดยไม่ต้องรอคำสั่งจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (3) หลักการมีส่วนร่วม ควรให้ครูกรรมการสถานศึกษาและองค์กรชุมชนร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนยิ่งขึ้นทุกด้าน และควรให้กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกครูเข้าสอนประจำชั้นด้วย (4) หลักความโปร่งใส โรงเรียนควรกำหนดข้อตกลงในการทำงานอย่างชัดเจน และควรให้กรรมการสถานศึกษามีอำนาจตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างในโรงเรียนของตนอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา (5) หลักความรับผิดชอบควรมอบงานหรือกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติประจำ (6) หลักคุณธรรม ผู้บริหารควรประเมินผลงานตามสภาพจริงไม่ลำเอียง 4) ข้อสังเกตที่ได้จากแหล่งข้อมูลงานวิจัยนี้คือโรงเรียนในท้องที่ที่มีความเจริญมากจะมีค่าระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าท้องที่ที่ไม่มีความเจริญ

นัยนา เจริญพล (2552, หน้า 103) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มี

ความคิดเห็นในระดับมากทุกที่สุดด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักความรับผิดชอบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม ไม่มีความแตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามประเภทของสถานศึกษาระหว่างกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค อาชีวศึกษา กับกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ สารพัดช่าง เกษตรฯ โดยรวม พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านหลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ ไม่มีความแตกต่างกัน

ธเนตร มีรัตน์ (2552, หน้า 110) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารทุกขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักคุณธรรมในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารอยู่ระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ 3) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในทุกขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วันเพ็ญ พานพิกุล (2552, หน้า 108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก มีดังนี้ หลักนิติธรรมได้มีการปฏิบัติโดยยึดหลักของกฎหมายและระเบียบต่างๆ ในการบริหรงานบุคคลปฏิบัติงานภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน หลักคุณธรรมผู้บริหารและครูปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพเป็นอย่างดียิ่ง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง หลักความโปร่งใส ได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตรวจสอบการปฏิบัติงานและมีการเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบข้อมูลและตรวจสอบการทำงาน หลักการมีส่วนร่วม ได้

จัดระบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและนำความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียน หลักความรับผิดชอบ มีการทำข้อตกลงกับครู นักเรียนและผู้ปกครองในการที่จะรับผิดชอบร่วมกันมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ในระดับล่าง หลักความคุ้มค่า ได้กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงานที่ชัดเจนเพื่อวางแผนการใช้งลประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 2. ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าในการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมภิบาลนั้น เป็นการปรับวัฒนธรรมในการทำงานภายใต้ข้อตกลงร่วมกันเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีผู้รับผิดชอบทุกขั้นตอน ทำให้การบริหารงานโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

ฐิณีวรรณ วุฒิวิกัยการ (2553, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารตามหลักคุณธรรม (2) การบริหารตามหลักความคุ้มค่าหรือประสิทธิภาพ (3) การบริหารตามหลักประสิทธิผล (4) การบริหารตามหลักมาตรฐานทางอาชีวศึกษา (5) การบริหารตามหลักความโปร่งใส (6) การบริหารตามหลักความรับผิดชอบ (7) การบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม และ (8) การบริหารตามหลักนิติธรรม 2) หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบ และกลไกในการบริหาร และใช้เป็นข้อมูลในการสรรหา พัฒนาผู้บริหารให้มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย และมีความเหมาะสมในการนำไปในระดับมากที่สุด

ประจวบ จะเรียมพันธ์ (2553, หน้า 82) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 หลัก คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ การเปรียบเทียบระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบระดับการบิหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบิหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้ ผู้บริหารควรกำกับติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในแต่ละปี ผู้บริหารและคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่มีส่วนในการพิจารณาความดีความชอบของครูควรยึดหลักเกณฑ์และใช้หลักคุณธรรมให้มากขึ้น ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผู้บริหารควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง

และทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติ ผู้บริหารควรมีการวางแผนการใช้อาคารและบริเวณภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

เยาวนิตย์ จารุจิติพันธ์ (2554, หน้า 87) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมพื้นฐานกับธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรมพื้นฐานโดยรวมในระดับมาก และมีคุณธรรมพื้นฐานในระดับมากที่สุดด้านสามัคคี 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน 3) คุณธรรมพื้นฐานโดยรวมและธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (R=0.828) โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐานด้านซื่อสัตย์ และขยันร่วมกันมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าคุณธรรมพื้นฐานด้านอื่นๆ

ลำภู อุทธิยา (2555, หน้า 61) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเทิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเทิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใส ตามลำดับ ส่วนด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ปวีณา บุญพา (2556, หน้า 127) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) แนวการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประกอบด้วยงานวิชาการ 12 ด้านผลการประเมินความเหมาะสมของแนวการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแนะแนวการศึกษาและค่าเฉลี่ยความคิดเห็นความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, หน้า 144) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ประเภทของการจัดการศึกษา และอาชีวศึกษาจังหวัด มีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร 3) แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ควรมุ่งเน้นด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักการมีส่วนร่วม

มณีกาณต์ บุญมี (2556, หน้า 79) ทำการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 หลัก อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักนิติธรรม และในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารหน่วยงานภายในโรงเรียนกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และระหว่างครูกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮนดริก (Kendri, 2005 p 27) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสังคมสังเคราะห์และหลักธรรมาภิบาลมาใช้วิเคราะห์แนวนโยบายในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมัน พบว่า หลักจากสงครามเย็นผ่านไปแล้วประเทศทั้งสอง ได้กำหนดนโยบายในการดูแลประเทศในลูกที่สามโดยนักสังคมสงเคราะห์ได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของประเทศทั้งสอง แต่ยังขาดความเข้าใจในการกำหนดรูปแบบการประเมิน เพราะการกำหนดยุทธศาสตร์ในกระบวนการ การจัดทำนโยบายมีการแยกย่อยออกเป็นส่วนๆ มากเกินไป และยังขาดความเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาล

วิกกิและคราค (Vicki and Clarke, 2001 p 35) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้วยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จนถือเป็นกุญแจสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาจากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

จากการศึกษาหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารการศึกษาตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี “ธรรมาภิบาล” นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดธรรมาภิบาลในการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนนิติบุคคลไว้ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักคิดในการบริหารองค์กรการศึกษาต้องใช้หลักนิติธรรมอันได้แก่ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล หลักคุณธรรมได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้ครู บุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายึดถือหลักนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ครู บุคลกร ตลอดจนนักเรียนนักศึกษาให้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษา โดยปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา ชุมชน มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษา ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ กระบวนการเรียนการสอนต้องโปร่งใส คือ การตรวจสอบได้และอธิบายได้ ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบปัญหาของสถานศึกษา และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลกระทบจากการกระทำของตน หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยรณรงค์ให้มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการวิจัยตลอดจนข้อเสนอแนะไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น จำนวน 114 คน วิทยาลัยการอาชีพพล จำนวน 64 คน วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ จำนวน 54 คน และวิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 292 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2560, หน้า 30-45)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น จำนวน 65 คน วิทยาลัยการอาชีพพล จำนวน 36 คน วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ จำนวน 31 คน และวิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 34 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 166 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2547, หน้า 149)

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามรางของแครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากประชากรทั้งหมด จำนวน 292 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 166 คน จากนั้นใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เพื่อที่จะทราบว่าประชากรแต่ละกลุ่มที่มีอยู่จะได้กลุ่มตัวอย่างกี่คน แล้วจึงเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Rendom Sampling) แบบแบ่งสัดส่วน โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ทดแทนจากครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560 ในแต่ละวิทยาลัยจนครบตามที่ได้กำหนดไว้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560

ลำดับ	วิทยาลัย	ประชากร(N)	กลุ่มตัวอย่าง(n)
1	วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น	114	65
2	วิทยาลัยการอาชีพพล	64	36
3	วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่	54	31
4	วิทยาลัยการอาชีพกระนวน	60	34
	รวม	**292**	**166**

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ด (Likerts Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.4.1 ศึกษาตำรา เอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา

3.4.2 กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยการจัดทำตารางโครงสร้างและเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไข

3.4.3 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

3.4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหา และสำนวน ภาษา รูปแบบของแบบสอบถามและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของข้อคำถามว่าตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย (Index of Item_Objective Congruence : IOC) ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ได้ค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) พระฟูตระกูล พุทธรกฺขิโต, ดร.
การศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่งอาจารย์ประจำ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัยและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

2) ดร.จำปี โยธารินทร์
การศึกษา ปร.ด.(การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจด้านการใช้ถ้อยคำและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

3) นางมลิวัลย์ อินทมาตย์
การศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพกระนวน
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการอาชีพกระนวน
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเนื้อหาและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α – Cofficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) **(ล้วน สายยศ, 2538, หน้า 200)** ได้ค่าความเชื่อมมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.838 (ภาคผนวกหน้า 134) ซึ่งค่าแอลฟา(Alpha) มากกว่า 0.60 **(กริช แรงสูงเนิน, 2554, หน้า 101)**

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังการเตรียมเครื่องมือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.5.1 ผู้วิจัยบันทึกเสนอบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอให้ออกหนังสือถึงวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในการตอบแบบสอบถาม

3.5.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือเพื่อชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 166 คน โดยส่งทางไปรษณีย์

3.5.3 นัดหมายวัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทดสอบคืน ตามวันเวลาที่นัดหมายการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องรวบรวมแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างให้ครบถ้วนทุกคน

3.5.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ของการตอบแบบสอบถาม

3.5.5 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ความถี่ และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.6.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเพื่อพิจารณาความคิดเห็นตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการวัดระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์การพิจารณาของ ยุทธ ไวยวรรณ์(2550, หน้า 219) กำหนดไว้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.80$$

4.21–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41–4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.61–3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.81–2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 นำคะแนนที่ได้จากข้อ 2 ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย

3.6.4 การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา โดยรวบรวมความคิดเห็นรายด้านและหาความถี่ของแต่ละด้าน

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 สถิติทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.7.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.7.1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

3.7.1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.7.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.7.2.1 ความถี่ (Frequency)

3.7.2.2 ร้อยละ (Percentage)

3.7.2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.7.2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.7.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

3.7.3.1 ค่า t-test (Independent Sample test) ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระสองกลุ่ม

3.7.3.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 3 กลุ่ม ขึ้นไป ซึ่งใช้สถิติทดสอบโดย F-test เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้สถิติเชฟเฟ่ (Scheffe)

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้มีการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Number of Samples)

t แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t (t-distribution)

F แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F (F-distribution)

df แทน ชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

ss แทน ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)

* แทน ที่ระดับ .05

Sigแทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test, F-test (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทดสอบความแตกต่างหาค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตาม ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	90	54.20
หญิง	76	45.80
2. อายุ		
อายุ 20 – 34 ปี	61	36.75
อายุ 35 – 44 ปี	72	43.37
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	19.88
3. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	46	27.71
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	53.01
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	32	19.28
รวม	**166**	**100.00**

จากตาราง 4.1 พบว่า ครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 มีอายุ 35 – 44 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 43.37 รองลงมาอายุ 20–34 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 36.75 และอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.88 มีประสบการณ์การทำงานงานระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 53.01 รองลงมา

มีประสบการณ์การทำงานงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 และประสบการณ์การทำงานงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.28 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.2 – 4.8

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน

n=166

	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น		
		($\overline{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	ด้านหลักนิติธรรม	4.39	0.50	มากที่สุด
2.	ด้านหลักคุณธรรม	4.18	0.47	มาก
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	4.06	0.44	มาก
4.	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.33	0.43	มากที่สุด
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.23	0.45	มากที่สุด
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.02	0.46	มาก
	รวม	**4. 20**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.20, S.D.=0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ($\overline{X}$=4.39, S.D.=0.50) ด้านหลักความมีส่วนร่วม ($\overline{X}$=4.33, S.D.=0.43) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\overline{X}$=4.23, S.D.=0.45) ด้านหลักคุณธรรม ($\overline{X}$=4.18, S.D.=0.47) ด้านหลักความโปร่งใส ($\overline{X}$=4.06, S.D.=0.44) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\overline{X}$=4.02, S.D.=0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม

n=166

ข้อ	ด้านหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.49	0.68	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.36	0.71	มากที่สุด
3.	เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา	4.43	0.67	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	4.36	0.75	มากที่สุด
5.	สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	4.30	0.69	มากที่สุด
	รวม	**4.39**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.39, S.D.=0.50) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X}$=4.49, S.D.=0.68) รองลงมา คือ ข้อ 3 เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X}$=4.43, S.D.=0.67) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ($\bar{X}$=4.30, S.D.=0.69)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม

n=166

ข้อ	ด้านหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค มิได้ให้ความสำคัญเฉพาะงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น	4.36	0.70	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคลากรด้วยความจริงใจ	4.02	0.75	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความยุติธรรม	4.04	0.76	มาก
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	4.13	0.76	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีคามรักความสามัคคี	4.37	0.79	มากที่สุด
	รวม	**4.18**	**0.47**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.18, S.D.=0.47) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีคามรักความสามัคคี ($\bar{X}$=4.37, S.D.=0.79) รองลงมาคือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค มิได้ให้ความสำคัญเฉพาะงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ($\bar{X}$=4.36, S.D.=0.70) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคลากรด้วยความจริงใจ ($\bar{X}$=4.02, S.D.=0.75)

ตารางที่ 4.5 **ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส**

n=166

ข้อ	ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปค่าใช้จ่าย และผลการปฏิบัติงานให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	4.05	0.71	มาก
2.	กระบวนการทำงานของสถานศึกษามีระบบสามารถตรวจสอบได้	4.15	0.60	มาก
3.	สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง	3.90	0.75	มาก
4.	สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ	3.89	0.78	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	4.30	0.72	มากที่สุด
	รวม	**4.06**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.06, S.D.=0.44) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ($\bar{X}$=4.30, S.D.=0.72) รองลงมาคือ ข้อ 2 กระบวนการทำงานของสถานศึกษา มีระบบสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X}$=4.15, S.D.=0.60) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ ($\bar{X}$=3.89, S.D.=0.78)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม

n=166

ข้อ	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา	4.39	0.77	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติในการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ	4.17	0.66	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.37	0.72	มากที่สุด
4.	สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชนในการพัฒนาทุกด้าน	4.32	0.67	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี	4.41	0.70	มากที่สุด
	รวม	**4.33**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{x}$=4.41, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ข้อ 1 เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา ($\bar{x}$=4.39, S.D.=0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติในการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ ($\bar{x}$=4.17, S.D.=0.66)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ

n=166

ข้อ	ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรม ตามแผนงานที่กำหนดไว้	4.31	0.72	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	4.33	0.72	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการให้บริการต่างๆ ตอบสนองความต้องการของบุคลากรตามความเหมาะสม	4.38	0.69	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่และภาระงานให้แล้วเสร็จตามกำหนด	4.08	0.73	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ	4.07	0.80	มาก
	รวม	**4.23**	**0.45**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.23, S.D.=0.45) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และระดับมาก 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการให้บริการต่างๆ ตอบสนองความต้องการของบุคลากรตามความเหมาะสม ($\bar{X}$=4.38, S.D.=0.69) รองลงมาคือ ข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X}$=4.33, S.D.=0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ($\bar{X}$=4.07, S.D.=0.80)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า

n=166

ข้อ	ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	4.02	0.71	มาก
2.	มีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.03	0.77	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.07	0.76	มาก
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรใช้สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัด และคุ้มค่า	4.16	0.70	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้หน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้	3.84	0.64	มาก
	รวม	**4.02**	**0.46**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูผู้สอนมีคามคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.02, S.D.=0.46) และรายข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรใช้สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัด และคุ้มค่า ($\bar{X}$=4.16, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$=4.07, S.D.=0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้หน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$=3.84, S.D.=0.64)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ดังทดสอบสมมติฐาน ตามตารางที่ 4.9-4.50

สมมติฐานที่ 1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.23	0.38	มากที่สุด
หญิง	76	4.17	0.24	มาก
โดยรวม	**166**	**4.20**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก โดยเพศชายมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.23	0.38	1.38	0.17
หญิง	76	4.17	0.24		
โดยรวม	**166**	**4.20**	**0.31**		

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.39	0.50	มากที่สุด
หญิง	76	4.39	0.49	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.39**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.39	0.50	0.06	0.96
หญิง	76	4.39	0.49		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.23	0.49	มากที่สุด
หญิง	76	4.12	0.44	มาก
รวม	**166**	**4.18**	**0.47**	**มาก**

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก โดยเพศชายมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.23	0.49	1.51	0.13
หญิง	76	4.12	0.44		

จากตารางที่ 4.14 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.13	0.47	มาก
หญิง	76	3.98	0.40	มาก
รวม	**166**	**4.06**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก ทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.13	0.47	2.23	0.13
หญิง	76	3.98	0.40		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.33	0.46	มากที่สุด
หญิง	76	4.34	0.39	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.33**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.33	0.46	0.15	0.10
หญิง	76	4.34	0.39		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.25	0.50	มากที่สุด
หญิง	76	4.22	0.38	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.23**	**0.45**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.25	0.50	0.41	0.69
หญิง	76	4.22	0.38		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	90	4.08	0.49	มาก
หญิง	76	3.96	0.41	มาก
รวม	**166**	**4.02**	**0.46**	**มาก**

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก ทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	90	4.08	0.49	1.65	0.10
หญิง	76	3.96	0.41		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.23	0.32	มากที่สุด
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.21	0.34	มากที่สุด
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	4.14	0.28	มาก
รวม	**166**	**4.20**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อายุ 20 – 34 ปี และ อายุ 35 – 44 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.16	2	0.82	0.77	0.46
ภายในกลุ่ม	17.24	163	0.11		
รวม	**17.41**	**165**			

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมจำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติ โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.32	0.46	มากที่สุด
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.42	0.51	มากที่สุด
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	4.31	0.46	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.39**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกช่วงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.46	2	0.23	0.93	0.40
ภายในกลุ่ม	40.20	163	0.25		
รวม	**40.66**	**165**			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.55	0.60	มากที่สุด
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.36	0.80	มากที่สุด
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	4.23	0.86	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.36**	**0.79**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกช่วงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.24	2	0.62	0.10	0.37
ภายในกลุ่ม	101.08	163	0.62		
รวม	**102.31**	**165**			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.13	0.48	มาก
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.05	0.44	มาก
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	4.03	0.44	มาก
รวม	**166**	**4.06**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก โดยทุกช่วงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	0.06	0.32	0.73
ภายในกลุ่ม	32.29	163	0.20		
รวม	**32.42**	**165**			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.25	0.43	มากที่สุด
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.36	0.43	มากที่สุด
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	4.26	0.41	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.33**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกช่วงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.21	1.11	0.33
ภายในกลุ่ม	30.29	163	0.19		
รวม	**30.70**	**165**			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.12	0.54	มาก
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.27	0.44	มากที่สุด
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	4.17	0.37	มาก
รวม	**166**	**4.23**	**0.45**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยช่วงอายุ 35 – 44 ปี มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ส่วนอายุ 20 – 34 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นระดับมาก

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.61	2	0.31	1.55	0.22
ภายในกลุ่ม	32.16	163	0.20		
รวม	**32.77**	**165**			

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
อายุ 20 – 34 ปี	61	4.18	0.39	มาก
อายุ 35 – 44 ปี	72	4.00	0.49	มาก
อายุ 45 ปีขึ้นไป	33	3.99	0.39	มาก
รวม	**166**	**4.02**	**0.46**	**มาก**

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก โดยทุกช่วงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.36 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.65	2	0.33	1.55	0.22
ภายในกลุ่ม	34.39	163	0.21		
รวม	**35.04**	**165**			

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.37 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.20	0.38	มาก
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.19	0.28	มาก
มากกว่า 20 ปี	32	4.44	0.37	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.20**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมาก โดยช่วงประสบการณ์การทำงานมากว่า 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ ระหว่าง 10 – 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.38 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.10	0.96	0.39
ภายในกลุ่ม	17.205	163	0.11		
รวม	**17.407**	**165**			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.40	0.50	มากที่สุด
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.38	0.50	มากที่สุด
มากกว่า 20 ปี	32	4.47	0.46	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.39**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยช่วงประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.40 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.07	0.93
ภายในกลุ่ม	40.62	163	0.25		
รวม	**40.66**	**165**			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.20	0.50	มาก
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.15	0.44	มาก
มากกว่า 20 ปี	32	4.36	0.42	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.18**	**0.47**	**มาก**

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมาก โดยช่วงประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ ระหว่าง 10 – 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.42 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.46	2	0.23	1.05	0.35
ภายในกลุ่ม	35.80	163	0.22		
รวม	**36.26**	**165**			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.09	0.48	มาก
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.03	0.42	มาก
มากกว่า 20 ปี	32	4.27	0.23	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.06**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมาก โดยช่วงประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ ระหว่าง 10 – 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.44 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.29	2	0.15	0.74	0.48
ภายในกลุ่ม	32.13	163	0.20		
รวม	**32.42**	**165**			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.45 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.33	0.46	มากที่สุด
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.33	0.41	มากที่สุด
มากกว่า 20 ปี	32	4.60	0.40	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.33**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกช่วงประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.46 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.59	0.56
ภายในกลุ่ม	30.48	163	0.19		
รวม	**30.70**	**165**			

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.47 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.21	0.50	มากที่สุด
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.24	0.40	มากที่สุด
มากกว่า 20 ปี	32	4.60	0.40	มากที่สุด
รวม	**166**	**4.23**	**0.45**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกช่วงประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.48 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	1.11	0.33
ภายในกลุ่ม	32.33	163	0.20		
รวม	**32.77**	**165**			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.49 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10 ปี	46	4.04	0.50	มาก
ระหว่าง 10 – 20 ปี	88	4.00	0.43	มาก
มากกว่า 20 ปี	32	4.20	0.60	มาก
รวม	**166**	**4.02**	**0.46**	**มาก**

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่ในระดับมาก โดยทุกช่วงประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.50 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.17	2	0.09	0.40	0.67
ภายในกลุ่ม	34.87	163	0.21		
รวม	**35.04**	**165**			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมอำนาจในการตัดสินใจทุกอย่างไว้เพียงผู้บริหารคนเดียว ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมเพื่อทบทวนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรายงานด้านผลการเรียนและพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษา อย่างน้อยปีละครั้ง

2) ด้านหลักคุณธรรม ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ผู้บริหารควรยึดมั่นหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีเหตุผล และคิดไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ ผู้บริหารควรใช้หลักคุณธรรมในการทำงานและใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่ ไม่ว่าจะเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวม ปลูกฝังให้ตนเองและบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ขยัน มีระเบียบวินัย เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และผู้บริหารต้องบริหารงานอย่างยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยมีมาตรฐานเดียวกัน

3) ด้านหลักความโปร่งใส ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ไม่มีการทุจริต สามารถตรวจสอบ หรือเปิดเผยรายรับรายจ่ายของแต่ละกิจกรรมให้ทราบ และสถานศึกษาควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดกิจกรรม และผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นหรือตลาดแรงงาน

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ผู้บริหารควรปลูกจิตสำนักให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความขยัน เสียสละ และรับผิดชอบภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความรักสถานบัน รักในอาชีพ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบเต็มความสามารถ และ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานตามหน้าที่และบริหารงานอย่างมีระบบ มอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลอย่างชัดเจนเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล

6) ด้านหลักความคุ้มค่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ การบริหารสถานศึกษาทุกด้านควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ เครื่องมือ และสาธารณูปโภคต่างๆ ด้วยความประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารควรกำกับติดตาม และดูแลการซ่อมบำรุงวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีอยู่เสมอ และผู้บริหารควรมีการวางแผนการใช้อาคารและบริเวณภายในสถานศึกษาให้ใช้และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 166 คน เพื่อใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม กำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกผู้ตอบแบบสอบถามคือครูผู้สอนในสถานศึกษา ให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่(Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และสถิตอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่า t-test (Independent Samples) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว F-test (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบ (fact-findings) ได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 มีอายุ 35 – 44 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 43.37 รองลงมาอายุ 20–34 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ

36.75 และอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.88 มีประสบการณ์การทำงานงานระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 53.01 รองลงมามีประสบการณ์การทำงานงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 และประสบการณ์การทำงานงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.28 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านหลักความหลักนิติธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ มีผลดังต่อไปนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีคามรักความสามัคคี รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค มิได้ให้ความสำคัญเฉพาะงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้นและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคลากรด้วยความจริงใจ

3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ รองลงมาคือ กระบวนการทำงานของสถานศึกษา มีระบบสามารถตรวจสอบได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัด

ขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติในการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการให้บริการต่างๆ ตอบสนองความต้องการของบุคลากรตามความเหมาะสม รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ

6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรใช้สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัด และคุ้มค่า รองลงมาคือ บุผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้หน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1) ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2) ครูผู้ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม

ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมอำนาจในการตัดสินใจทุกอย่างไว้เพียงผู้บริหารคนเดียว มีการจัดอบรมเพื่อทบทวนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครู คณะกรรมการสถานศึกษา และควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรายงานด้านผลการเรียนและพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษา อย่างน้อยปีละครั้ง

2) ด้านหลักคุณธรรม

ผู้บริหารควรยึดมั่นหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีเหตุผล และคิดไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ ใช้หลักคุณธรรมในการทำงานและใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่ ไม่ว่าจะเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวม ปลูกฝังให้ตนเองและบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ขยัน มีระเบียบวินัย เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ต้องบริหารงานอย่างยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยมีมาตรฐานเดียวกัน

3) ด้านหลักความโปร่งใส

ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ไม่มีการทุจริต สามารถตรวจสอบหรือเปิดเผยรายรับรายจ่ายของแต่ละกิจกรรมให้ทราบ และสถานศึกษาควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม

ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มี่ส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดกิจกรรม และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นหรือตลาดแรงงาน

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ

ผู้บริหารควรปลูกจิตสำนักให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีความขยัน เสียสละ และรับผิดชอบภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสิ้นกระบวนการ สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความรักสถานบัน รักในอาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบเต็มความสามารถ และปฏิบัติงานตามหน้าที่และบริหารงานอย่างมีระบบ มอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลอย่างชัดเจน เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล

6) ด้านหลักความคุ้มค่า

สถานศึกษาควรยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ควรฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น การบริหารสถานศึกษาทุกด้านควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ เครื่องมือ และสาธารณูปโภคต่างๆ ด้วยความประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด มีการกำกับติดตาม และดูแลการซ่อมบำรุงวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของ

สถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีอยู่เสมอ และวางแผนการใช้อาคารและบริเวณภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

5.2.1 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม

พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทุกคนจบการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้มีโอกาสรับรู้แนวคิดใหม่ๆ ทางการบริหารและการมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารหน่วยงานให้มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นัยนา เจริญพล (2552, หน้า 28)** ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้กับสถานศึกษา ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ตาม **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 24 – 31)**

ซึ่งกำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะหลักนิติธรรม อันได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และกฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ **สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24)** ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทย คือ การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (operating by rule of law) โดยการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัย และเป็นธรรม

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ในการปฏิรูปการศึกษามีการประกาศใช้ระเบียบและกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษามากขึ้น ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการกระจายอำนาจและกำหนดให้โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรับรู้ ติดตามข้อมูลทางกฎหมายเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติของบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ต้องกำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดอย่างจริงจัง ให้ความยุติธรรมกับทุกๆ คนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อความเป็นเอกภาพขององค์กร ทำให้ครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **มณีกาณต์ บุญมี (2556, หน้า 79)** ทำการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การนำกฎระเบียบ และข้อบังคับมาใช้ภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และจะต้องมีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา และที่สำคัญต้องสอดคล้องสัมพันธ์และไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยงานต้นสังกัด กระทรวง กรม ต้องใช้เวลาในการศึกษาค่อนข้างมาก ผู้บริหารอาจไม่มีเวลามาศึกษาทำความเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ และจริงจังส่วนใหญ่จึงมักปฏิบัติงานตามความเคยชิน ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในข้อมีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นัยนา เจริญพล (2552, หน้า 28)** ที่ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีคามรักความสามัคคี และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเท่าเทียมกัน ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกลับงานวิจัยของ **ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551, หน้า 13)** ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีคามรักความสามัคคี ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการบริหารงานตามหลักคุณธรรมนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการบริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมในการทำงาน จะสร้างความรัก ความสามัคคีขึ้นในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมนี้เป็นสำคัญ ให้ความรักความเมตตาเห็นอกเห็นใจ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยันอดทน ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในองค์กรหรือสถานศึกษา อันจะส่งผลให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย นอกจากนี้ ผู้บริหารสานศึกษายังส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานทั้งในงานด้านการสอน และงานอื่นที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนเข้ารับการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักคุณธรรม ทำให้ครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ **ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 196-204)** ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา และไปศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์วามเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดตาม**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 24 – 31)** ผู้บริหารต้องยึดหลักคุณธรรมในการบริหารงาน เช่น การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคลากรด้วยความจริงใจ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ในการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการในการพิจารณาอย่างยุติธรรม ให้ความเสมอภาคต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริงนั้นกลับมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น จำนวนโควตาที่มีน้อยไม่เกินร้อยละ 6 ของจำนวนข้าราชการครู เป็นต้น สร้างความหนักใในให้กับผู้บริหารเป็นอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องเสนอความดีความชอบให้บุคลากรแต่ละคนได้อย่างจำกัดเช่นกัน ทำให้ครูผู้สอนบางคนมีความคิดเห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติเท่าที่ควร ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, หน้า 61)** ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อยู่ในระดับมาก

3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ และกระบวนการทำงานของสถานศึกษา เปิดเผยตรงไปตรงมา พร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบตลอดเวลา ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ **ฐิณีวรรณ วุฒิวิกัยการ (2553, บทคัดย่อ)** ที่กล่าวว่า การบริหารกิจการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล (Good governance) ที่แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญไม่ว่าจะเป็นในเรื่ององค์ประกอบกระบวนการตัดสินใจทางการบริหารที่การบริหารงานจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์การท้องถิ่น ประชาชน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักการต่างๆ หลายหลักการแล้วแต่จะนำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้และให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า เมื่อสาถานศึกษาได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจากทางราชการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการงบประมาณดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอนต่างเพื่อเป็นการสนับสนุน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และในการดำเนินการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนของสถานศึกษานั้น ต้องดำเนินการตามระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด

ในกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือหนังสือเวียนและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การใช้จ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบและวัตถุประสงค์เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในการควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ลำภู อุทธิยา (2555, หน้า 61)** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเทิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ตามบริบทของสถานศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่เพราะเหตุใด มีการสรุปผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การติดตามตรวจสอบมีการให้วงจรการบริหารงานเชิงระบบหรือวงจรเดมมิ่ง (PDCA) เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ติดตามตรวจสอบแผนงาน และโครงการต่างๆ แต่ในบางครั้งผู้ติดตามตรวจสอบดังกล่าวขาดความรู้และทักษะในการติดตามตรวจสอบแผนงานโครงการ บางครั้งมีด้วยภารกิจหน้าที่ทำให้มีเวลาน้อย ส่งผลให้การเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงาน และโครงการต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงาน PDCA ของ เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาติดตามตรวจสอบแผนงาน และโครงการต่างๆ **เดมมิ่ง (Edwards Deming) (Deming,2001,หน้า 199)** ในขั้นตอน Check(ตรวจสอบ๗ อันเป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญเนื่องจากในการดำเนินงานใดๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบและการประเมินปัญหา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป ในการตรวจสอบและการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยว่าการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันเพ็ญ พานพิกุล (2552, หน้า 108)** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง พบว่า หลักความ

โปร่งใส ได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตรวจสอบการปฏิบัติงานและมีการเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบข้อมูลแลตรวจสอบการทำงาน

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันเพ็ญ พานพิกุล (2552, หน้า 108)** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง พบว่า หลักการมีส่วนร่วมได้จัดระบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและนำความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของคณะครู ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา และชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้มีโอกาสร่วมวางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงาน ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสามารถแสดงความสามารถและความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ **ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 196-204)** ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานแบบมีส่วนร่วม บริหารงานอย่างอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคล และหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติในการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ในสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น อัตราครูผู้สอนกับผู้บริหารมีความแตกต่างกันมาก บุคลากรในการพิจารณาดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดโครงการหนึ่ง จะมีบุคลากรของสถานศึกษา

เพียงบางกลุ่มบางคนที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม พิจารณา หรือแสดงความคิดเห็น หรือบุคลากรบางคนต้องติดภารกิจ หน้าที่ที่ต้องทำไม่สามารถเข้าร่วมประชุม พิจารณา แสดงความ เสนอแนะได้ จึงทำให้บุคลากรของสถานศึกษามีอิสระในความคิดและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอบคล้องกับแนวคิดของ **ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 196-204)** ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ว่า ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารงานอย่างมีอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคล และหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม หมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การให้บริการต่างๆ ของสถานศึกษาให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธเนตร มีรัตน์ (2552, หน้า 110)** ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการให้บริการต่างๆ ตอบสนองความต้องการของบุคลากรตามความเหมาะสม ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครูผู้สอนมีความตระหนักเห็นความสำคัญของการบริหารด้วยความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ตระหนักในหน้าที่ความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษา และผลกระทบจากการกระทำของตน เมื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การดำเนินงานของสถานศึกษาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่วางไว้นั้นไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม นำสู่การปฏิบัติจริง รับผิดชอบการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น จึงจะได้รับความเชื่อถือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัย สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ **นัยนา เจริญพล (2552, หน้า 28)** ที่ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด การอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในข้อนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การปรับพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ต่างๆ ในการพัฒนา หรือเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำผู้บริหารมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีปริมาณภาระงานมากเพิ่มขึ้น ประกอบกับครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องทำการศึกษาเรียนรู้แนวการปฏิบัติใหม่ จึงทำให้หลักการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในข้อนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทวี คำเรืองศรี (2551, หน้า 104)** ทำวิจัยเรื่อง ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ให้บุคลากรใช้น้ำ ไฟฟ้า สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า และบุคลากรในสถานศึกษาได้รับการนิเทศ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการ 4M's ของศาสตราจารย์แฮร์โรลด์ คูนตซ์ (Harold Koontz) ที่ได้ให้ความหมายของจัดการไว้ว่า การจัดการหมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ การจัดการหรือที่เรียกว่า 4M's อันได้แก่ มนุษย์ (Man) หมายถึง กำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด เงิน(Money) หมายถึง การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด วัสดุ(Material) หมายถึง การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรจะเกิดประโยชน์สูงสุด สิ้นเปลืองน้อยที่สุด และความสามารถในการจัดการ (Management) หมายถึง การจัดการ คือ กระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดตาม**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 24 – 31)** ในหลักความคุ้มค่า อันได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดย

รณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกลับงานวิจัยของ **ประจวบ จะเรียมพันธ์ (2553, หน้า 82)** ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรใช้สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัด และคุ้มค่า ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งประกอบ คน เงิน เครื่องมือ และใช้ปัจจัยเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบูรณาการการบริหารให้เป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 และการมีการดำเนินงานของสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกลับงานวิจัยของ **เยาวนิตย์ จารุจิติพันธ์ (2554, หน้า 87)** ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมพื้นฐานกับธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรมพื้นฐาน โดยรวมในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้หน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า จากภาระงานต่างๆ ของสถานศึกษามีจำนวนมาก ต้องปฏิบัติงานโดยยึดหลักที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับ บางงานต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนบุคลากรและหน่วยงาน/องค์กรในชุมชน บางงานต้องเป็นไปเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก บางครั้งต้องปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณและความขาดแคลนด้านบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อภาระงานทั้งโรงเรียน ประกอบกับขาดระบบควบคุมดูแลที่ดีในการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่าที่สุด ทำให้การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร สอดคล้องกลับงานวิจัยของ **ปวีณา บุญพา (2556, หน้า 127)** ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5.2.2 การศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

โดยจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน มีรายละเอียดดังนี้

1) ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นเพศ

ชายหรือเพศหญิง ต่างตระหนักถึงการบริหารงานที่ยุดหักธรรมาภิบาลเป็นการปกครองด้วยหลักการบริหารจัดการที่ดีงาม ส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ โดยส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงข้อมูล การตัดสินใจ การตรวจสอบ ลดการทุจริตลง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สอดคล้องกับแนวคิดของ **บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้** ที่กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชนและประชาชน ทำให้การบริหารราชการมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งขบวนการนี้จะก่อให้เกิดคามเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม

2) ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาให้ดีมีประสิทธิภาพ ทำให้การปฏิบัติงานในการบริหารสถานศึกษาสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดวงชัย มงคลกุล** ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

3) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบการณ์การทำงานต่างกันต่างให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลให้ดีมีประสิทธิภาพ ทำให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายสอดคล้องกับ **พระมหาลำพึง ธีรปญฺโญ** ที่ได้การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรในโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พอสรุปได้ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์แก่บุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปค่าใช้จ่ายและผลการปฏิบัติงานให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ และควรจัดทำสรุปข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

2) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก จุดแข็งที่ค้นพบในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนควรร่วมกันระดมความคิดเห็นและร่วมกันวางกรอบปฏิบัติข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้ทันสมัยเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานต่อไป

ส่วนจุดด้อยที่ค้นพบในการวิจัย คือ สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคบ แนวปฏิบัติต่างๆ ในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบันและทันต่อเหตุการณ์ ให้สามารถใช้ได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ

3) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก จุดแข็งที่ค้นพบในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีความรักความสามัคคี ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวอย่างแบบอย่างที่ดีในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ส่งผลครูและบุคลากรทางการศึกษาได้นำตัวอย่างที่ดีมาสู่แนวปฏิบัติของตนเอง และพัฒนาต่อไปยังนักเรียนนักศึกษา

ส่วนจุดอ่อนที่ค้นพบในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีความขยัน ซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแก่แล้ว ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีเหตุผล รับฟังเหตุผลของเพื่อร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา และพัฒนาตนเองและบุคลากรให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้มากขึ้นและกระทำอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า จากการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก จุดแข็งที่ค้นพบคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริต คอรัปชั่น เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ยึดกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการและประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ เพื่อพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานต่อไป

จุดอ่อนที่ค้นพบในการวิจัย คือ สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา และชุมชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมประเมิน ทุกแผนงาน ทุกกิจกรรม ทุกโครงการ และควรแต่งตั้งคณะทำงานและผู้รับผิดชอบในการทำงานอย่างชัดเจน เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล และควรจัดให้มีการรายงานข่าวสาร

การปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดเผยต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

5) ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก จุดแข็งที่ค้นพบในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากร กรรมกาสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยยึดหลักความถูกต้องตรงไปตรงมา เพื่อพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานต่อไป

ส่วนจุดอ่อนที่ค้นพบในการวิจัย คือ บุคลากรของสถานศึกษามีอิสระในความคิดและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ดังนั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรของสถานศึกษามีอิสระในความคิดและสามารถแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาได้แสดงศักยภาพ แสดงความสามารถที่มีอยู่ในตัวออกมาอย่างเต็มความสามารถ

6) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก จุดแข็งที่ค้นพบในการวิจัย คือ การให้บริการต่างๆ ของสถานศึกษาให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารเป็นผู้นำของหน่วยงาน ของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริตต่อภาระหน้าที่เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา

ส่วนจุดอ่อนที่ค้นพบในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ดังนั้น การมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษา อาจจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ในการพิจารณามอบหมายหน้าที่นั้น ผู้บริหารควรพิจารณาถึงความรู้ความสามารถของบุคคลก่อนที่จะมีการมอบหมายภาระหน้าที่ก่อนเสมอ

7) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก จุดแข็งที่ค้นพบในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ให้บุคลากรใช้น้ำ ไฟฟ้า สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตาม กำกับดู แลประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เป็นกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานต่อไป

จุดอ่อนที่ค้นพบในการวิจัย คือ มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์แก่บุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรพื้นที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และให้บริการแก่บุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้มีโอกาสใช้และเกิดประโยชน์สูงสุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ระดับมาก ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเชิงลึกและเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะด้านหลักความคุ้มค่า ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานที่เน้นหลักความความคุ้มค่าของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปสู่ระบบการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานได้นำไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3) ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาในการมีส่วนร่วมสร้างระบบบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบและสามารถสะท้อนระบบบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กิติมา ปรีดาดิลก. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : อักษร พิพัฒน์.

กริช แรงสูงเนิน. 2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance).* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2541). *การจัดการด้านปัจจัยในการบริหาร.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา

ไชยวัฒน์ ค้ำชู และคณะ. (2545). *ธรรมาภิบาล.* บทนำ. กรุงเทพฯ : น้ำฝน

พาณิชย์.จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

ถวิล อรัญเวศ. (2544). *นักบริหารมืออาชีพ : ในยุคเขตพื้นที่การศึกษา.* วารสารการศึกษา ปี 4(2). กุมภาพันธ์

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง

ธีระ รุญเจริญ. (2543). *ลักษณะนักบริหารการศึกษามืออาชีพ.* เอกสารประกอบการบรรยายบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

นพพงษ์ บุญจิตรดุล. (2540). *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

นฤมล ทับจุมพล. (2545). *แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ.* กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับบิชชิ่ง.

นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). *หลักการบริหารการศึกษา.* พิษณุโลก : ตระกูลไทย

ประพันธุ์ สุริหาร. (2547). *ศัพท์เทคนิคทางการบริหาร.* ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปาริชาติ เทพอารักษ์. (2550). *สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลรากฐานสังคมอย่างเย็นเป็นสุข* วารสารเศรษฐกิจและสังคม.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2550). *หลักการทำวิจัยและวิทยานิพนธ์.* กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริม กรุงเทพมหานคร.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตาม รัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

สมศักดิ์ คงเทียง. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

สันติ บุญภิรม์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560), *ทำเนียบผู้บริหาร*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2554). *การปรับปรุงประสิทธิภาพในส่วนราชการจะทำ*

อะไรจะได้อะไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระบบการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.* กรุงเทพฯ : พรีเมียร์โปร

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2552). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สุดจิต นิมิตกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี : การปกครองที่ดี (Good Governance).* กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์,

โสรัจ พิศชวนชม. (2542). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา.* อุดรธานี : สำนักส่งเสริมวิชาการ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี.

หวน พินธุพันธ์. (2549). *การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : พันธุพันธ์การพิมพ์

2) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และงานวิจัย

ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์. (2551). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.* วิทยานิพนธ์, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ฐิณีวรรณ วุฒิกัยการ. (2553). *การพัฒนาหลักธรรมาภิบาลในการบิหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.

ดวงชัย มงคลกุล. (2556). *การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ทวี คำเรืองศรี. (2551). *ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธเนตร มีรัตน์. (2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาราชภัฏอุดรธานี.

นัยนา เจริญผล.(2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ประจวบ จะเรียมพันธ์. (2553). *การศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2.* วิทยานิพันธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประวิทย์ ไชยรักษ์. (2556). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาวิทยาลัยสังกัดสถาบันอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปวีณา บูญพา. (2558). *แนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ. (2554). *การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหัดกาญจนบุรี.* วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิชากรณ์ นาคเนียม. (2555). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การพัฒนา.* บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

มณีกาณต์ บุญมี. (2556). *หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

เยาวนิตย์ จารุจิตติพันธ์. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมพื้นฐานกับธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง 3.* วิทยานิพันธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ลำภู อุทธิยา. (2556). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4.* วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา.

วันเพ็ญ พานพิกุล. (2552). *การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สมพิศ สวัสดี. (2535). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ปีการศึกษา 2533.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์. (2549). *การศึกษาแนวทางพัฒนาการประกอบธุรกิจตามแนวพระราชดำริด้านสังคมตามหลักธรรมาภิบาล.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

เสริม เกื้อสังข์. (2551). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรัง.* ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

2. ภาษาอังกฤษ

Clarke, Vicki Clinell Burge. (2001). In search of good governance : Decentralization and Democracy in Ghana. Illinois : Northern Illinois University.

Hendrik, Joost Tennekes. (2005). Donors and Good Governance : Analysis of a policy Discourse in the Netherlands and Germany. PhD. Dissertation. Enschede, Netherlands : University of Twente.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1) พระฟูตระกูล พุทธรกฺขิโต, ดร.

การศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัยและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

2) ดร.จำปี โยธารินทร์

การศึกษา ปร.ด.(การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เป็นผู้ช่วยชาญตรวจด้านการใช้ถ้อยคำและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

3) นางมลิวัลย์ อินทมาตย์

การศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพกระนวน
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการอาชีพกระนวน
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ถ้อยคำและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๕.๑)/ว ๘๗๘

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระฟูตระกูล พุทธรกฺขิโต, ดร.

ด้วย **นายสัญญา เคนทรภักดิ์** นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง **"การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเรียนเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๙/๑ วัดประชานิยม ถนนนิยามมหา ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐ ๔๓๘๑ ๕๕๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๕.๑)/ว ๘๗๘

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางมลิวัลย์ อินทมาตย์

ด้วย **นายสัญญา เคนทรภักดิ์** นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "**การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น**" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ทราบ
- อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตามคำขอ
เสนอมาเพื่อพิจารณาด้วยจักดี

(นางมลิวัลย์ อินทมาตย์)
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๔๙/๑ วิทยาราษฎร์นิยม ถนนนิวาสนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๕.๑)/ว ๘๓๘

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.จำปี โยธารินทร์

ด้วย **นายสัญญา เคนทรภักดิ์** นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง **"การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

(ดร. จำปี โยธารินทร์)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๕.๑)/ว ๘๘๙

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

ด้วย **นายสัญญา เคนทรภักดิ์** นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "**การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น**" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยตามความประสงค์

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน ผอ.วก.กระนวน
1. เพื่อโปรดทราบ
2. เห็นสมควรมอบ ☐ ผบ. ☐ ผว. ☐ ผพ. ☑ ผผ.
3. ..... 24 ต.ค. 60

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา
เพื่อโปรด
( ) ทราบ ( ) พิจารณาสั่งการ
( ) เห็นควรมอบ ... 4 นาย ( ) ...
ลงชื่อ.....
24 / ต.ค. / 60

ทราบ/สั่งการ
( ) ผผ.
( ) ผพ.
( ) ...
( ) .....
ลงชื่อ.....
(นางสาวกรรณิกา ยอดสง่า)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน
24 ต.ค. 2560

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๕.๑)/ว ๘๘๑

๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

ด้วย **นายสัญญา เคนทรภักดิ์** นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “**การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น**” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลาใดนั้นนักศึกษาจะติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและหน่วยงานของท่านเป็นอย่างดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of item Objective Congruence : IOC)

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)
แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			
		1	2	3	IOC
	ด้านหลักนิติธรรม				
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	**1**
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	1	1	1	**1**
3	เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา	1	1	1	**1**
4	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	1	1	1	**1**
5	สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	1	1	1	**1**
	ด้านหลักคุณธรรม				
6	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค มิได้ให้ความสำคัญเฉพาะงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น	1	1	1	**1**
7	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคลากรด้วยความจริงใจ	1	0	1	**0.67**
8	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความยุติธรรม	1	1	1	**1**
9	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	1	1	1	**1**

ข้อที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			
		1	2	3	IOC
10	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีความรักความสามัคคี	1	1	1	**1**
	ด้านหลักความโปร่งใส				
11	การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปค่าใช้จ่าย และผลการปฏิบัติงานให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	1	1	1	**1**
12	กระบวนการทำงานของสถานศึกษา มีระบบสามารถตรวจสอบได้	1	1	1	**1**
13	สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง	1	1	1	**1**
14	สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ	1	1	1	**1**
15	ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	1	1	1	**1**
	ด้านหลักการมีส่วนร่วม				
16	เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา	1	1	1	**1**
17	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติในการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ	1	1	1	**1**
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	**1**
19	สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชนในการพัฒนาทุกด้าน	1	1	1	**1**
20	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี	1	1	1	**1**

ข้อที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			
		1	2	3	IOC
	ด้านหลักความรับผิดชอบ				
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรม ตามแผนงานที่กำหนดไว้	1	1	1	**1**
22	ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	1	1	1	**1**
23	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการให้บริการต่างๆ ตอบสนองความต้องการของบุคลากรตามความเหมาะสม	1	0	1	**0.67**
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ และภาระงานให้แล้วเสร็จตามกำหนด	1	1	1	**1**
25	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ	1	1	1	**1**
	ด้านหลักความคุ้มค่า				
26	มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	1	1	1	**1**
27	มีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1	1	1	**1**
28	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	**1**
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรใช้สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัด และคุ้มค่า	1	1	1	**1**
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้หน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้	1	1	1	**1**

ภาคผนวก ฉ
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
B1	134.0000	56.1379	.5612	.	.8031
B2	133.9333	59.6506	.2729	.	.8138
B3	133.8667	58.8782	.5520	.	.8089
B4	134.0667	57.7885	.3683	.	.8103
B5	133.8667	59.9816	.3408	.	.8130
B6	133.9333	59.6506	.2729	.	.8138
B7	133.9667	57.9644	.4832	.	.8077
B8	133.9667	58.2402	.4462	.	.8088
B9	133.9333	58.5471	.5162	.	.8084
B10	134.0667	56.6851	.4828	.	.8059
B11	134.0667	59.0989	.2353	.	.8153
B12	134.1667	58.7644	.2595	.	.8144
B13	133.9667	59.2057	.3180	.	.8125
B14	134.0667	59.9264	.2385	.	.8147
B15	134.1667	57.5230	.3828	.	.8097
B16	133.9667	58.6540	.4685	.	.8091
B17	134.2333	59.2885	.2868	.	.8177
B18	134.3000	56.9069	.3530	.	.8110
B19	134.1667	56.9023	.3790	.	.8097
B20	134.3333	53.4713	.6177	.	.7978
B21	134.0667	57.6506	.3825	.	.8097
B22	134.0667	57.0989	.4021	.	.8088
B23	134.1333	57.0161	.4012	.	.8088
B24	134.1333	60.7402	.2990	.	.8192
B25	134.4667	59.6368	.2047	.	.8240
B26	134.0667	59.6506	.2801	.	.8173
B27	134.1667	52.6264	.7280	.	.7927
B28	134.4333	58.2540	.2508	.	.8155
B29	134.4000	58.3862	.2042	.	.8187
B30	134.3000	62.6310	.2061	.	.8315

Reliability Coefficients 30 items
Alpha = .8170 Standardized item alpha = .8379

ภาคผนวก ช
แบบสอบถามการเพื่อวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
****

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากท่านครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใดเนื่องจากวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

(นายสัญญา เคนทรภักดิ์)
นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ ( ) ชาย
   ( ) หญิง
2. อายุ ( ) อายุ 20 – 34 ปี
   ( ) อายุ 35 – 44 ปี
   ( ) อายุ 45 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์การทำงาน
   ( ) ต่ำกว่า 10 ปี
   ( ) ระหว่าง 10-20 ปี
   ( ) มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

<u>คำชี้แจง</u>

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ขอให้ท่านพิจารณาว่า สถานศึกษาของท่านมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลตามความเป็นจริงที่ท่านรับรู้ในประเด็นที่กำหนดขึ้น โดยกำหนดค่าน้ำหนักระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมาก
ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานน้อย
ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานน้อยที่สุด

ที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านหลักนิติธรรม						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
3	เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น					
5	สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ					
2. ด้านหลักคุณธรรม						
6	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค มิได้ให้ความสำคัญเฉพาะงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคลากรด้วยความจริงใจ					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความยุติธรรม					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้บุคลากรมีความรักความสามัคคี					

ที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. ด้านหลักความโปร่งใส						
11	การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปค่าใช้จ่ายและผลการปฏิบัติงานให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ					
12	กระบวนการทำงานของสถานศึกษา มีระบบสามารถตรวจสอบได้					
13	สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					
14	สถานศึกษาแจ้งแผนการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรและนักเรียนนักศึกษาทราบ					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ					
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม						
16	เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติในการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติกับผู้ที่เกี่ยวข้อง					
19	สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชนในการพัฒนาทุกด้าน					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี					

ที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ						
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรม ตามแผนงานที่กำหนดไว้					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น					
23	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการให้บริการต่างๆ ตอบสนองความต้องการของบุคลากรตามความเหมาะสม					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ และภาระงานให้แล้วเสร็จตามกำหนด					
25	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ					

ที่	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6. ด้านหลักความคุ้มค่า						
26	มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา					
27	มีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
28	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรใช้สาธารณูปโภคต่างๆ อย่างประหยัด และคุ้มค่า					
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้หน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอกใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2. ด้านหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

3. ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

4. ด่านหลักความมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล : สัญญา เคนทรภักดิ์
วัน เดือน ปีเกิด : 1 ตุลาคม 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน : 124/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเสาเล้า อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์
การศึกษา
พ.ศ. 2543 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาสารคาม
พ.ศ. 2545 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาสารคาม
พ.ศ. 2547 : ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาสารคาม
ประวัติรับราชการ
พ.ศ. 2554 : ตำแหน่ง ครู
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
ปัจจุบัน : ตำแหน่ง ครู
วิทยาลัยการอาชีพกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น